

MILLIY TIKLANISH

31 (92) 2010 йил 4 август, чоршанба

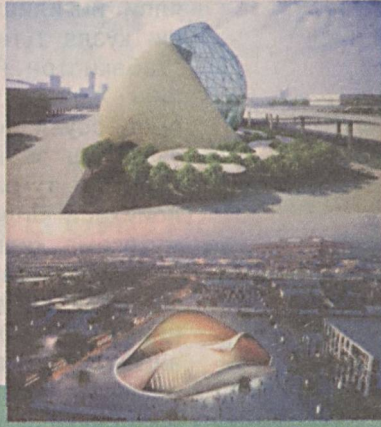
Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган
www.milliytiklanish.uz

Келажак бугундан бошланади

Пастдарғом туманидаги Чандир иқтисодиёт ва сервис касб-хунар коллежи вилоятдаги намунали билим масканларидан бири ҳисобланади. 2009 йилда фаолият бошлаган ушбу илм даргоҳида 350 нафардан ортиқ ўқувчиларга малакали ўқитувчилар томонидан фан сир-асрорлари ўргатиб келинмоқда.

«ЭКСПО — 2010»: аъло шаҳар — аъло ҳаёт

«ЭКСПО—2010» Жаҳон кўргазмасида Ўзбекистон ҳам иштирок этмоқда. Унда мустақиллик йилларида мамлакатимиз кўлга киритган ютуқлар намойиш қилинмоқда. Мамлакатимиз павильонида «Янги Ўзбекистон»ни кўриш мумкин.

Хунараманд кўлларида яшар қадрият

Нуроталик каштадўз, «Меҳнат шухрати» ордени соҳибаси Саодат опа Раҳимованинг кўз нури ва қалб кўри билан тиккан сўзаналари халқаро кўргазмаларда иштирок этиб, хорижликларни лол қолдирмоқда.

6-бет

7-бет

8-бет

МТ

БУГУНГИ
СОНДА:

ФРАКЦИЯ	2-бет
Юрт равақи ва халқ фаровонлиги	
Ютуқ ва камчиликлар	
ПАРТИЯ ҲАЁТИ	3-бет
БПТ: фаоллик ва ташаббускорлик зарур	
ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ	4-бет
Миллий ғурур	
Демократия ва маънавият муштараклиги	
МАЪНАВИЯТ	5-бет
Баркамол авлод тарбиясида	
ЖАРАЁН	6-бет
Иқтидорли ёшлар	
Ҳамқўшлоқлар хизматида	
Янги адабиётлар намойиши	
ХАЛҚАРО ҲАЁТ	7-бет
Океан тубидаги топилмалар	
Дунёдан дараклар	
КЎЗГУ	8-бет
Скиф даврига оид тепалик	

ФРАКЦИЯ ЙИГИЛИШИ

Юрт равақи ва халқ фаровонлиги

учун хизмат қиладиган мукаммал қонунлар яратилади

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси йиғилишида қўйи палата ялпи мажлиси кун тартибига киритилиши назарда тутилаётган масалалар муҳокама қилинди. Йиғилишни Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, фракция раҳбари Улугбек Муҳаммадиев олиб борди.

қилишди. Жумладан, "Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги, "Адлия органлари ва муассасалари фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги, "Давлат солиқ хизмати органлари тизими янада модернизация қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги, "Баҳолаш фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида"ги, "Судлар, прокурорлар, терговчилар ва суриштирув органларининг хорижий давлатлар ваколатли

Депутатлар дастлаб, иккинчи ўқишга тайёрланган қонун лойиҳаларини муҳокама

ЎЗМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

Маълумки, бугун сиёсий партияларга мамлакатимизда кечаётган чуқур ўзгаришлар ва янгиланишлар жараёнида фаол иштирок этиш учун барча ҳуқуқий асослар ва имкониятлар яратилган.

Ютуқ ва камчиликлар ЎЗМТДП ҳудудий ташкилотлари пленумларида ҳолис ва танқидий баҳоланди

Шунинг баробарида сиёсий партиялар ҳам ана шу талаб ва масъулиятга муносиб тарзда фаолият олиб боришга ҳаракат қилмоқда. Бироқ, жамиятда мустақам мавқега эга бўлиш ҳамда кенг жамоатчиликнинг ишончи ва эътиборини қозониш сиёсий партиялардан янада фаоллик ва ташаббускорликни талаб этади.

ЎЗМТДП ҳудудий ташкилотларининг бўлиб ўтган пленумларида партия фаоллари жорий йилнинг ўтган даврида амалга оширилган ишларни шу нуқтаи назардан келиб чиқиб, танқидий таҳлил қилдилар. Шунингдек, анжуманларда Юртбошимизнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги "Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этиш — устувор мақсадимиздир" деб номланган маърузасида белгиланган вазифалар ва партиялар фаолиятига билдирилган танқидий фикрлардан сўнг ўтган вақт ичида ЎЗМТДП ҳудудий ташкилотлари фаолиятини тубдан ўзгартириш борасида амалга оширилган ишларга эътибор қаратилди.

2-бет

2-бет

САРҲИСОБ

Конференцияларда

"Ёшлар қаноти" фаолияти таҳлил қилинди

Юртимизда ёш авлод таълим-тарбияси давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишига айланиб, уларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатлари таъминланмоқда. Бу ўз навбатида кўплаб иқтидор эгаларининг кашф этилишига муҳим омил бўлаётир. Бунга ижтимоий-сиёсий жараёнларда фаол иштирок этаётган ёшлар мисолида ҳам гувоҳ бўлиш мумкин.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ҳам ўз дастуридан келиб чиққан ҳолда ёшларни давлат бошқарувидаги вазифаларни эгаллашлари учун шароитлар яратишга кўмаклашиш, улар орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, уларни илғор ғоялар ташаббускорига айлантириш борасида

амалий ишларни олиб бормоқда. Бундай масъулиятли вазифани бажаришда, минглаб ёш йигит-қизларни бирлаштирган партия қошидаги "Ёшлар қаноти" фаолияти муҳим аҳамиятга эга.

2-бет

МММда

Истиқлол йилларида мамлакатимизда ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини янада такомиллаштириш, маҳаллалар мавқеини юксалтириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилди. Бунини маҳаллалар зиммасидаги масъулият, вазифа, ваколат ва амалга оширилаётган хайрли, амалий ишлар мисолида ҳам кўриш мумкин.

"Маҳалла куни"

Республика миқёсида ўтказилади

Миллий матбуот марказида бўлиб ўтган "Ватан маҳалладан бошланади" мавзусидаги матбуот анжуманида ана шу ҳақда сўз борди.

Тадбирда таъкидланганидек, маҳаллаларда "Баркамол авлод йили" Давлат дастурининг ижросини таъминлаш, ёш авлоднинг маънан ва жисмонан баркамол этиб тарбиялашга "Маҳалла" жамғармаси томонидан алоҳида эътибор қаратилмоқда.

4-бет

МИЛЛИЙ МЕРОС

Тарих — миллат кўзгуси

ҳар гал бу кўзгуга қараганимизда дунёни лол этган, башарият цивилизациясига улкан ҳисса қўшган аجدодларимизнинг бизга қолдирган бебаҳо меросини кўраимиз

Дарҳақиқат, ота-боболаримиз томонидан яратилган, асрлар оша сайқал топиб келаётган миллий қадрият, урф-одат ва анъаналаримиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Масалан, Бухорода, айниқса, XVI-XIX асрларда санъат ва миллий хунарамандчиликнинг бир қанча турлари нисбатан равақ топанлигини кузатиш мумкин.

5-бет

ALOQABANK — ЮКСАКЛИККА ИНТИЛГАНЛАР УЧУН

ФРАКЦИЯ

ФРАКЦИЯ ЙИГИЛИШИ

Юрт равнақи ва халқ фаровонлиги

учун хизмат қиладиган мукаммал қонунлар яратилади

(Давоми.
Боши 1-бетда)

органлари билан ўзаро ҳамкорлиги тартибининг тақомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимча киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳалари муҳокама қилинди.

Йиғилишда, шунингдек, биринчи ўқишда киритилиши назарда тутилган қонун лойиҳалари ҳам муҳокама этилди.

Хусусан, "Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимча ва ўзгартишлар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси иш бевуричлар томонидан уларнинг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш юзасидан қонун ҳужжатларида белгиланган мажбуриятни бажармаганлик учун ваколатли давлат органлари томонидан маъмурий таъсир чоралари қўришининг ҳуқуқий асослари мавжуд эмаслиги ҳамда мазкур асосларни маъмурий ҳуқуқбузарлик соҳасидаги муносабатларни тартибга солувчи қонунчиликка киритишни назарда тутди.

Қун тартибидеги навбатдаги масала — "Ахборот-кутубхона фаолияти тўғрисида"ги қонун лойиҳаси фракция аъзоларининг жиддий баҳо-мунозараларига сабаб бўлди. Ушбу масала юзасидан Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитаси аъзоси Ҳапизахон Каримова

маъруза қилди.

— Ҳозирги вақтда республика миқёсида ахборот-кутубхона институтларининг умумий сони 11850 тадан ошади. Шундан 14 таси ахборот-кутубхона, 2761 таси ахборот-ресурс марказлари, 9078 таси эса давлат ҳокимияти, давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари кутубхоналаридир, — деди нотиқ ўз сўзида. — Жорий йилда Давлат бюджетидан ахборот-кутубхона институтлари учун 47млрд. сўмдан ортиқ маблағ ажратилиши кўзда тутилган. Шунингдек, "Баркамол авлод йили" Давлат дастури доирасида

республикада электрон кутубхона тизимини босқич-ма-босқич шакллантириш ва интеграциялашган ахборот-кутубхона тармоғини яратиш бўйича 2010-2015 йилларга мўлжалланган дастур ишлаб чиқиш кўзда тутилиб, унга асосан давлат бюджети, бажарувчилар ва ҳомийлар ҳисобидан 89 млрд. сўм маблағ жалб қилиниши ҳам режалаштирилган.

Ахборот-кутубхона институтлари фаолиятида хизмат кўрсатишининг замонавий шакллари ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий қилишнинг

кутубхона институтлари фаолиятини давлат томонидан бошқариш механизмининг яратилишини таъминлайди. Йиғилишда "Ўзбекистон Республикаси Божхона кодексининг 113-моддасига ўзгартиш ва қўшимча киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда муҳокама қилинди.

Шунингдек, қўйи палата ялпи йиғилишига киритилиши кўзда тутилган "Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ҳамда Жиноят-процессуал кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда муҳокама қилинди.

Шахсининг амалда пушаймон бўлиши ўз қилмишининг ғайриқонунийлигини англаганлиги ва у учун жазо олишга тайёр эканлигини намойиш қилувчи фаол ҳаракатлардан иборат бўлиб, айбини бўйнига олиш тўғрисида арз қилишда, жиноятни очиш учун фаол ёрдам беришда, оғир оқибатларнинг юзага келишига йўл қўймаган ва бошқа ҳаракатларда ифодаланади.

Ушбу қонун лойиҳаси амалда пушаймон бўлиш туфайли жиноий жавобгарликдан ёки жазодан озод этиш институти нормаларининг амалиётда тўғри ва бир хилда қўлланилишига хизмат қилади. Маълумки, ҳар қандай қонун миллат ва жамият тараққиёти учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Шу сабабли депутатлар қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш чоғида уларнинг ҳар жиҳатдан мукаммал бўлишига интиломоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ушбу фракция йиғилиши одатдагидан кўра баҳо-мунозараларга бой бўлди. Қонун лойиҳасининг бўйича ўртага ташланган таклиф ва фикр-мулоҳазалар партиянинг гоёя ва мақсадларидан келиб чиқиб билдирилди ҳамда қўрилган масалалар юзасидан фракция нуктаи назари ишлаб чиқилиб, тегишли қарор қабул қилинди.

Камолиддин ХОТАМОВ,
"Milliy tikanish" мухбири

САРҲИСОБ

Конференцияларда

"Ёшлар қаноти" фаолияти таҳлил қилинди

(Давоми.
Боши 1-бетда)

Бундан айна пайтда республика бўйлаб ўтказилаётган Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси маҳаллий кенгашларидаги "Ёшлар қаноти" конференцияларида кўриш мумкин. Уларда 2009 йил ва жорий йилнинг етти ойи давомида бажарилган ишлари сарҳисоби, кенгаш аъзолари фаолиятини кўриб чиқиш, "Ёшлар қаноти" етакчисини сайлаш, "Ёшлар қаноти"нинг Низомига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш, "Баркамол авлод" йили Давлат дастури доирасида мазкур бўғин томонидан амалга оширилаётган ишлар сони ва сифатини ошириш, ЎзМТДП "Ёшлар қаноти" II-Республика конференциясига делегатлар сайлаш тўғрисидаги масалалар муҳокама марказига қўйилди.

— ЎзМТДП Самарқанд вилоят кенгаши "Ёшлар қаноти" томонидан ҳуқуқий демократик давлат қуриш, адолатли фуқаролик жамияти барпо этишда ёшларнинг фаол иштирокчини таъминлаш, улар онги ва қалбида миллий этишқоллар гоёя, миллий урф-одат ва анъаналарга нисбатан чўқур ҳурмат ва эҳтиром ҳиссини юксалтириш, амалга оширилаётган барча ислохотларга нисбатан дахлдорлик туйғусини кучайтиришга қаратилган тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилди, — деди сўзга чиққан партия вилоят кенгаши етакчи мутахассиси Нилуфар Ахатова. — Ўтган ўн тўққиз йил тарихан қисқа давр бўлса-да, мамлакатимиз жаҳон ҳамжамиятида ўзининг муносиб ўрнини эгаллади. Шуни фахр билан айтишни истардимки, бунда албатта, ёшларимизнинг ҳам муносиб ўрни ва ҳиссаси бор.

Ўтган етти ой давомида партияимиз фаоллари томонидан кўплаб амалий ишлар, тадбир ва учрашувлар баҳо-мунозараларга бой семинар-тренинглар ташкил этилдики, унда "Ёшлар қаноти" аъзолари ҳам ўзларининг тиришқоқлиги, ташаббускорлигини намойиш этишди. Аммо ютуқлар ўзимизники. Биз олдимизда турган муаммоларга эътибор қаратишимиз, уларни қандай бартараф этиш ҳақида ўйлашимиз лозим. 2010 йилнинг биринчи ярим йиллигида иш режасини амалга оширишда ЎзМТДП Оқдарё, Жомбой, Нарпай, Каттақўрғон туман кенгашлари "Ёшлар қаноти" саъй-ҳаракатида фаоллик сезилмади. Бундай ҳолларда фаолиятимиз самарадорлигини ошириш учун ташаббус кўрсата оладиган, муносиб етакчиларни сайлаш жоиз.

— Тенгдошларимиз, айниқса, қишлоқ ёшларининг сиёсий, ҳуқуқий саводхонлигини ошириш борасида олдимизда муҳим ишлар турибди. Сабаби чекка қишлоқлардаги ёшлар замонавий кутубхона ва интернетдан фойдаланиш имкониятларига бўла олмайди. "Ёшлар қаноти"нинг олис ҳудудлардаги ёшлар ичига чўқур кириб бориши уларнинг маънавий, ижтимоий, сиёсий ва ҳуқуқий билим савиясини оширишга хизмат қилади, — деди ЎзМТДП Иштихон туман кенгаши "Ёшлар қаноти" раҳбари Сирожиiddин Ҳалилов.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Қашқадарё вилоят кенгаши "Ёшлар қаноти" конференциясида дастлаб, "Ёшлар қаноти" етакчиси Нилуфар Жўраева бўғиннинг 2009 йил ҳамда 2010 йилнинг ўтган давридаги фаолияти юзасидан ҳисобот берди. Нотиқ ушбу давр мобайнида турли нодавлат-нотижорат ташкилотлар билан ҳамкорликда ёшлар ўртасида жамиятимиз тараққиётига раҳна солувчи диний экстремизм, гиёҳвандлик, "оммавий маданият" каби иллатларнинг олдини олишга қаратилган маънавий-маърифий, ижтимоий-сиёсий мавзуларда ноанъанавий усулларда тадбирлар, давра суҳбатлари, ўқув-семинарлар ўтказилганлигини таъкидлади.

— Ёшларнинг сиёсий-ҳуқуқий билимларини юксалтириш, ёт ғояларга қарши мафқуравий иммунитетини шакллантириш ҳамда уларда ахлоқий қарашлар, бой ўнгишимизга айланган моддий ва маънавий бойликларимизни асраб-авайлаш каби масъулиятни ошириш ЎзМТДПнинг дастурий вазифасидир. Шундай экан, бу борада "Ёшлар қаноти" ҳам ўз фаоллигини кўрсатиши керак. Зеро бугунги замон тезкорлик ва ташаббускорликни талаб қилмоқда, — деди конференцияда сўзга чиққан ЎзМТДП вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Ойниса Очилова. — Бирок, ҳамма жойда ишлар бир хил кетяпти, деб, бўлмайдми. Китоб, Шаҳрисабз, Қашқадарё, Гуздор туманлари ёшларида юқорида айтиб ўтилган тезкорлик, амалий иш, фаолиятларида самарадорлик кўзга ташланмаёпти.

— Ушбу конференция менда катта таассурот қолдирди, — деди "Ёшлар қаноти" аъзоси Нигора Тоғаева. — Мен ушбу баҳо-мунозарали йиғилишда шунга амин бўлдимки, аввало, биз ёшлар Ватан равнақи, юртимиз келажаги олдида масъул эканлигимизни ва бу бурч биздан юқори билим ҳамда катта меҳнат, изланиш талаб қилишини асло унутмаслигимиз керак экан.

ЎзМТДП Тошкент шаҳар кенгаши "Ёшлар қаноти"нинг конференцияси ҳам ўзига хос тарзда бўлиб ўтди. Тадбир олдиндан ташкил этилган миллий ҳунармандчилик ва қасбдорчилик соҳасида фаолият олиб бораётган ёшлар ижод намуналарининг кўргазмаси йиғилганларда катта қизиқиш уйғотди. Кўргазмада янги китоблар ҳам намойиш этилди.

Конференцияда айтилганидек, "Ёшлар қаноти" партиянинг келажақдаги захира кадрлар манбаи ҳисобланади. Шу боис тадбирда партия сафини ёшлар ҳисобига янада кенгайтириш, бу жараёнда сон ва сифат уйғунлигини унутмаслик лозимлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Тадбирда ўтган давр мобайнида ЎзМТДП шаҳар кенгаши "Ёшлар қаноти" томонидан ўтказилган давра суҳбатлари, ўқув-семинар ва маданий тадбирлар самараси ўлароқ партияга хайрихоҳ ёшлар сони ошгани алоҳида эътироф этилди. Жумладан, 12 мингдан ортиқ йигит-қизлар тахсил олаётган Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг 500 нафарга яқин ёшлари ЎзМТДП аъзоси ҳисобланади.

Шунингдек, конференцияда ЎзМТДП Юнусобод, Мирзо Улуғбек ва Сергели туман кенгашлари "Ёшлар қаноти" фаолларининг маънавий-маърифий, ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-ҳуқуқий соҳаларда ҳамда партия гоёя ва мақсадларини кенг тарғиб қилишдаги амалий ишлари ижобий баҳоланди.

Йиғилиш сўнггида "Ёшлар қаноти"нинг ўтган даврдаги умумий фаолияти қонқилар, деб топилди ва келгусидаги вазифалар белгиланганлиги.

"Ёшлар қаноти" конференциялари Наманган, Бухоро, Андижон ва бошқа вилоят ташкилотларида ҳам бўлиб ўтди.

Умурзоқ ХАМДАМОВ,
"Milliy tikanish" мухбири

(Давоми.
Боши 1-бетда)

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Наманган вилоят кенгаши пленумида ҳам ўтган даврдаги фаолият сарҳисоби ютуқлар билан бирга бир қатор камчиликлар ҳам мавжудлигини кўрсатди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Наманган вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Шўҳрат Деҳқонов сўзга чиқиб, партия вилоят кенгаши томонидан жорий йилнинг олти ойи мобайнида амалга оширилган ишларга кенг тўхталар экан, жумладан шундай деди: — Биз ўз ишларимизни баҳолаш билан бирга танқидий таҳлил қилишимиз лозим. Ўтган вақт давомида эришилган муайян натижалар баробарида фаолиятимизда ҳали бир қатор камчиликлар мавжудлигидан кўз юма олмаймиз. Жумладан ЎзМТДП Наманган шаҳар, Чўст, Наманган, Поп, Мингбулоқ, Қосонсой туман ташкилотлари фаолиятида партияимиз дастурида белгиланган гоёя ва мақсадларни, сайловолди Ҳаракат дастуридаги зиммаларга олган вазифаларни ҳаётга татбиқ этишда сусткашликка йўл қўйилган.

Маърузачи партиянинг иккинчи ярим йилликдаги фаолиятининг асосий йўналишлари ҳақида фикр билдиради экан, юқорида тилга олинган камчиликларни бартараф этиш учун партия ташкилотлари зудлик билан комплекс чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиши, мавжуд ижобий натижаларни эса янада кучайтириш лозимлигини айтиб ўтди.

Қун тартибига қўйилган иккинчи масала — халқ депутатлари вилоят кенгашидаги ЎзМТДП депутатлар гуруҳининг 2010 йилнинг биринчи ярим йиллигидаги фаолияти яқунлари юзасидан халқ депутатлари вилоят кенгашидаги ЎзМТДП депутатлар гуруҳи раҳбари А.Арслоновнинг маърузаси тингланди.

— Маҳаллий кенгашларга сайланган депутатлар маълум ҳудуднинг ўзида, аҳоли орасида улар билан ёнма-ён яшайди. Бу эса электроратимизни ўйлантираётган муаммоларни янада чўқурроқ ўрганишда муҳим роль ўйнайди. Айнан шу нуктаи назардан вазифамизга ёндашадиган бўлсак, ҳали тажрибамизда тақомилга муҳтож жиҳатлар кўпчилиги аниқ кўзга ташланади, — деди нотиқ,

ЎЗМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

Ютуқ ва камчиликлар

ЎЗМТДП ҳудудий ташкилотлари пленумларида холис ва танқидий баҳоланди

Энг улуғ, энг азиз байрамимиз бўлмиш Ватанимиз мустақиллигининг 19 йиллик тўйига муносиб тайёргарлик қилиш, мазкур байрамни юқори савияда ўтказиш учун Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси вилоят кенгашининг чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилган бўлиб, дастур доирасида вилоятнинг турли ҳудудларида маънавий-маърифий, маданий дам олиш тадбирларини ўтказиш режалаштирилган. Хусусан, ёшларни ватанпарвар, мустақил фикрловчи, миллий манфаатларимизга содиқ қилиб тарбиялашга қаратилган "Бу муқаддас Ватанда азиздир инсон", "Баркамол авлод-келажагимиз бунёдкорлари", "Ёшлар — миллий давлатчилигимиз ва миллий манфаатларимиз таянчи", "Ватан ёғонадир — Ватан биттадир" каби форумлар, мулоқотлар, кўргазмали семинарлар ўтказиш ҳамда бу жараёнда кенг жамоатчиликни жалб этиш партия ўз олдида қўйган эзгу мақсадлардан биридир. Пленум ишида ушбу масала ҳам қизгин муҳокама қилинди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси Тошкент шаҳар кенгашининг пленумида ЎзМТДП шаҳар кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Рустам Қосимов маъруза қилди. У ўз сўзида ЎзМТДП шаҳар кенгашининг 2010 йилнинг биринчи ярим йиллигидаги фаолияти яқунлари ва иккинчи ярим йилликдаги фаолиятининг асосий йўналишларига танқидий ёндашган ҳолда тўхталиб ўтди. Шунингдек, маърузачи халқ депутатлари шаҳар кенгашидаги партия депутатлар гуруҳи ишини жонлантириш юзасидан бир қатор таклиф ва мулоҳазаларини билдириб ўтди.

Анжуманда ЎзМТДП шаҳар кенгаши Ижроия қўмитаси девони раҳбари Му-

саллам Умирова сўзга чиқиб, Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўн тўққиз йиллик байрамига тайёргарлик қилиш ва ўтказиш бўйича ЎзМТДП шаҳар кенгашининг чора-тадбирлар дастури тўғрисида маъруза қилди. Унда байрам муносабати билан маданий-маърифий, сиёсий тадбирларни ташкил этишда ёшлар ва хотин-қизлар, айниқса, маҳалла фаолларини кўпроқ жалб этиш кераклиги алоҳида таъкидланди.

Пленум сўнггида қун тартибидеги масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

— ЎзМТДП Андижон вилоят кенгаши 2010 йилнинг ўтган даври мобайнида кўплаб амалий тадбирлар, йирик анжуманлар, минтақавий қўрик-танлов ва қатор семинарлар ўтказди. Жумладан, "Баркамол авлод — обод Ватан келажаги" шиори остида ташкил этилган минтақавий ёшлар форуми, "Донлик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони" республика қўрик-танловининг юқори савияда ўтказилганлигини алоҳида таъкидлаш лозим, — деди ЎзМТДП вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Қомилжон Отахонов мазкур вилоят ташкилоти пленумида сўзга чиқиб. — Бундан ташқари ФЖУИ билан ҳамкорликда Андижон шаҳри ва Шаҳрихон туманида ўтказилган "Ёшлар ва депутатлар" учрашувлари, Жалақудуқ, Олтинқўл туманларида ўтказилган семинарлар ҳам фаолиятимизни янада яхшилашга йўналтирилган амалий тадбирлардан, десак муболага бўлмайди. Шунингдек, мазкур тадбирлар аъзоларимизни янада жипслаштиришга, улар сафини кенгайтиришга хизмат қилди.

Маърузачи ўз сўзида партия фаоллари олдида турган аъзолик бадаллари тушуми, партия нашрига обунани

йўлга қўйиш, тадбирлар таъсирчанлигини янада ошириш каби долзарб вазифаларга тўхталар экан, уларни амалга оширишда айрим туман ва шаҳар кенгашлари томонидан йўл қўйилаётган камчиликларни ҳам айтиб ўтди.

Қун тартибидеги халқ депутатлари вилоят кенгашидаги Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси депутатлар гуруҳининг 2010 йил биринчи ярим йиллигидаги фаолияти яқунлари тўғрисида партия депутатлар гуруҳи аъзоси А.Абаев сўз олиб, депутатларнинг ҳисобот давридаги умумий фаолиятига тўхталди. Шундан сўнг сўзга чиққан Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Қ.Одилов Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг ўн тўққиз йиллик байрамига тайёргарлик қилиш ва ўтказиш бўйича вилоят кенгашининг чора-тадбирлар дастури билан иштирокчиларни таништирди.

Анжуманда ЎзМТДП шаҳар, туман кенгашлари Ижроия қўмиталари раислари сўз олиб, йўл қўйилган камчиликлар сабаблари ва уларни бартараф этиш чора-тадбирлари юзасидан фикр билдирилди. Пленум сўнггида иккинчи ярим йилликда ноанъанавий тадбирлар ўтказиш ва бошқа қатор дастурий вазифаларни амалга оширишда ЎзМТДП вилоят кенгаши олдида турган муҳим вазифалар белгиланганлиги.

Шунингдек, пленумлар партиянинг бошқа ҳудудий ташкилотларида ҳам қизгин баҳо-мунозаралар остида ўтди. Муҳокамаларда асосий эътибор партия фаолиятини янада жонлантириш, аъзолар сонини ошириш, ўтган олти ой давомида йўл қўйилган камчиликларни бартараф этишга қаратилди.

ЎЗМТДП
Ахборот хизмати

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

ФАОЛИЯТ

Бошланғич партия ташкилоти: фаоллик ва ташаббускорлик зарур

ёхуд қишлоқ врачлик пункти ҳузуридаги бошланғич партия ташкилоти фаолиятига бир назар

Қорабўйин қишлоғи Бойсун туманидаги аҳолиси тигиз масканлар сирасига киради. Сўнгги йилларда қишлоқда аҳоли турмуш даражасини ошириш, бандлик муаммоси, айниқса, ёшларни иш билан таъминлаш, аҳоли саломатлигини яхшилаш борасида бир қатор ибратли ишлар амалга оширилди.

Алишер РАҲМОНОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Қорабўйинликларнинг томорқадан унумли фойдаланиш тажрибаси нафақат туман, балки вилоятда ҳам маълум ва машҳур, - дейди шу қишлоқнинг жонкуяр инсонларидан бири, халқ депутатлари туман кенгаши депутати Шодиёр Хурсанов. - Қишлоқ аҳоли оилавий бюджетнинг каттагина қисми томорқа ҳисобидан қопланади.

Дарвоқе, тумандаги энг намунали қишлоқ врачлик пункти ҳам Қорабўйинда жойлашган. Ушбу тиббий маскан ва бу ерда фаолият кўрсатаётган жонкуяр инсонлар ҳақида ёзиш учун айнан Шодиёр ақани ҳамроҳ қилиб олганимиз беҳиз эмас. Биринчидан, ўз шахсий ишини ташлаб бўлса-да, қишлоқ аҳоли муаммоларини кўтариб вилоят, керак бўлса республика даражасидаги мутасадди идораларни-да “безовта” қилишдан толмайдиган бу инсоннинг номзоди айнан ўзМТДП туман кенгаши томонидан кўрсатилган ва қўллаб-қувватланган бўлса, иккинчидан, шахсан унинг ташаббуси билан қисқа муддат ичида бир эмас,

учта жойда партиянинг бошланғич ташкилоти тузилган. Ҳикоя қилаётганимиз Қорабўйин ҚВП ҳам ана шундай муассасалардан бири ҳисобланади.

Қишлоқ тиббиёт масканининг эрталабданок одамлар билан гавжумлиги диққатимизни тортди. Навбатда турганларнинг аксарияти хотин-қизлар, болалар.

Улар туман маркази ёхуд бошқа қишлоқлардан ҳам келишган, - дейди Шодиёр ака. - Лабрант Турди Эшмуродов қорабўйинликлардан ташқари уларга ҳам хизмат кўрсатишга улгуради. Ҳозир кўпчилик Турди акага “анализ” топширишга келади. Қолаверса, шифокорларимиз ҳам Турди аканинг “анализ”-ларига ишонишади. Айтмоқчи, у киши энг фаол партия аъзоларимиз сафида.

ҚВП бош шифокори Нуриддин Шоймардонов билан бўлган суҳбатимиз жараёнида бу масканда қилинаётган ишлар, амалга оширилаётган тадбирлар ўзМТДП Дастури, мақсад-вазифаларига яқинлиги, ҳамоҳанглиги эътиборимизни тортди.

- Одатда, одам партияга кўр-кўрона аъзо бўлмайди. Аъзо бўлишдан олдин унинг дастури билан танишади, мақсад-муддоси билан қизиқади. ЎзМТДПга аъзо бўлишдан олдин биз ҳам ана шундай йўл тутганмиз. ЎзМТДП Дастури миллий ўзликни англаш, миллий қадриятларимизни тиклаш, эъозлаш, миллат келажаги учун қайғуриш каби масалаларни ўз ичига қамраб олгани учун ҳам партияга аъзо бўлганмиз, - дейди Нуриддин ака.

- Бундай олиб қараганда ҳар бир тиббиёт ходими миллат келажаги учун қайғурадиган касб эгаси ҳисобланади. Шунинг учун ҳам йиллик иш режасини тузиш, партия Дастуридан келиб чиқадиган вазифаларни ўз ҳудудимизда - қишлоқ аҳолиси орасида изчил амалга ошириш учун халқ депутатлари туман кенгашидаги ЎзМТДП депутатлар гуруҳи билан ҳамкорликни йўлга қўйди. Туман кенгаши депутати Шодиёр Хурсанов депутатлар гуруҳи томонидан ўзаро ҳамкорликни амалга ошириш учун бизнинг бошланғич партия ташкилотига бириктирилган. Айни пайтда партия туман кенгаши билан биргаликда “Баркамол авлод йили”, шунингдек, оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, репродуктив саломатлигини тиклаш бўйича дастурлар тузилиб, жойларда амалга оширилмоқда.

ҚВП бош шифокори ҳақ гапни айтган экан. Дарҳақиқат, бу масканда бошланғич партия ташкилотининг ўз ўрни, аниқ фаолият йўналиши мавжуд. Ташкил этилганга ҳали кўп вақт бўлмаган

мазкур БПТ партиянинг энг ташаббускор таянч нуқталаридан бирига айланиб улгурди. Айни пайтда бу ерда фаолият кўрсатаётган 12 нафар тиббиёт ходимининг 8 нафари БПТга уюшган.

Қишлоқ врачлик пункти ходимлари иш фаолиятидаги ўзига хос жиҳатлардан яна бири - бу аҳоли саломатлигини яхшилашга доир ҳукумат қарорлари ва дастурларини хонадонларда янада кенг-роқ тарғиб қилишдир. Тажрибадан ўтган бу иш услуби қишлоқ аҳолиси учун кўп қулайликлар яратмоқда. Айтайлик, фертил (туғиш) ёшидаги аёллар ҳисобини олиш, уларни назорат қилиш, туғруқ ораллигига риоя қилишни тарғиб қилиш борасида мутахассислар бераётган аниқ ва ишончли маълумотлар, маслаҳатлар ўз самарасини бермоқда. Хусусан, ўтган етти ой давомида ушбу мавзуларда қишлоқ аҳолиси билан етмишдан ортқ суҳбат, элликдан зиёд маъруза қилинди. Ва бу ўз навбатида соҳада мавжуд бўлган муаммоларни ечиш ва қаммайишга сабаб бўлди.

Бошланғич партия ташкилоти ва партия фаоллари ташаббуси билан “Соғлом фарзанд - соғлом миллат асоси” дастури қабул қилингани, ушбу дастур асосида жойларда тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилаётгани таҳсинга лойиқ. Бошланғич партия ташкилоти етакчиси Турди Эшмуродовнинг фикрича ушбу дастур бугунги куннинг энг долзарб муаммоси - гўдакларни камида бир йилгача она сuti билан боқилиш тарғиб қилишдан иборат.

Мазкур муаммо билан шуғулланиб келаётган дунёнинг таниқли олимлари ҳозиргача инсон томонидан эмизикли болалар парвариши учун яратилган бирор бир озуқа она сuti ўрнини боса олмаслиги тўғрисида берган хулосаларини эътиборга олсак, дастур моҳиятининг нечоғли аҳамиятли эканлигини англаш қийин бўлмайди. Эътиборлиси шундаки, айнан партия фаоллари ташаббуси билан амалга оширилаётган ушбу дастур асосида ўтказилаётган тарғибот ишлари доираси деярли барча эмизикли аёлларни қамраб олган. ҚВП мутахассислари оналар билан учрашув ва суҳбат чоғида она сutiнинг фарзанд саломатлиги учун бебаҳо неъмат эканлигини тушунтириш

баробарида, болаларни қамида бир-икки йил она сuti билан озиқлантириш бизга аждодларимиздан қолган мерос эканлигини алоҳида таъкидлашмоқда.

Қорабўйин ҚВП бошланғич партия ташкилотига партия Устав ва Дастури асосида амалга оширилаётган ишлар билан ҳам танишдик. Қисқа муддат ичида БПТ ташаббуси билан шу округдан сайланган халқ депутатлари туман кенгаши депутатлари билан бир неча марта учрашув, давра суҳбатлари ташкил этилибди.

“Баркамол авлод йили”, шунингдек, Республика Президентининг “Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорларининг ижроси юзасидан ўтказилган учрашувларда бу борада партия сайловдиди Ҳаракат дастурида белгиланган вазифалар, улар ижроси юзасидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида кенг маълумотлар берилган. Бу каби тадбирларда, айниқса, Н.Шоймардонов, Д.Бўриқулова, М.Рахмонова, М.Муртазоқулова каби партия аъзолари алоҳида ташкилотчилик қобилиятини намоён этишмоқда.

Шу кунларда партия фаоллари томонидан республикамиз мустақиллигининг 19 йиллиги муносабати билан ўтказилаётган “Озод Ватан - обод юрт” мавзусидаги тадбирга тайёргарлик ишлари олиб борилаётди.

- Партиявий фаолиятимизда камчилик ва нуқсонларимиз йўқ эмас, - дейди БПТ етакчиси Т.Эшмуродов ишлар билан таништирар экан. - Камчилик ва муаммоларни партия туман кенгаши, шунингдек, депутатлар гуруҳи аъзолари билан ҳамкорликда бартараф этиш чораларини излаяпмиз. Билмаганларимизни тажрибали партия фаолларидан ўрганаёпмиз.

Дарҳақиқат, фаоллик ва ташаббускорлик бўлган жойда амалий иш ва унинг натижаси ҳам самарали бўлиши мумкинлигига Қорабўйин ҚВП иш тажрибасини ўрганиш жараёнида яна бир қарра амин бўлди. Партия фаолларининг ўз ишига масъулият билан ёндашаётгани туфайли бу муъжаз масканда ҳам қишлоқ аҳолисига сифатли тиббий хизмат кўрсатилмоқда, ҳам унинг қошидаги БПТда намунали ишлар йўлга қўйилмоқда.

ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРДА

Аъзолик бурчи, депутатлик масъулияти

замирида Ватан равнақига хизмат қилиш, партия фояларини тарғиб этиш ва амалга оширишдек вазифа мужассам

Сухбатдош:
Шерзод КУРБОНОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Мазкур соҳа Юртбошимиз ташаббуси билан давлат ҳимоясига олиниб, уни ривожлантириш чора-тадбирлари ишлаб чиқилди. Бу борада Президентимизнинг 2008 йил 1 апрелда қабул қилинган “Халқ бадийи хунармандчилиги ва амалий санъатини ривожлантиришни рағбатлантиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори муҳим аҳамият касб этди.

ЎзМТДП Чирокчи туман кенгаши аъзоси, халқ депутатлари туман кенгаши ижтимоий-маданий ривожланиш масалалари доимий комиссияси раиси Равшан Жўраев билан ана шу хусусида суҳбатлашдик.

- Туманимизда 135 та қишлоқ, 41 та маҳалла фуқаролар йиғини бор. Улар бир-биридан анча олисда, қўл ва тоғ ён-бағирларида жойлашган. Айни пайтда меҳнатга лаёқатли аҳолининг 8-10 фоизи хунармандчилик билан шуғулланади. Шу боис уйдаги хотин-қизларни иш билан таъминлаш мақсадида касаначиликни ривожлантиришга жиддий эътибор қаратилмоқда. Жорий йилда 229 та касаначилик иш ўрни яратилди. Қўлгул усталаримиз хунармандчиликнинг 20 дан ортқ тури билан шуғулланишади. Хотин-қизларимиз ўй шароитида жун ва ипақдан турли-туман гилам, кашта, қуроқлар тикиб, истеъмолчиларга етказиб беришаппти.

От минши ва уни безаш учун керак бўладиган жиҳозлар ҳам қайта тикланмоқда. Чирокчида эгар-жабдуқ, от қоши, ҳуржун, чавандозлар учун махсус кийим-бош, этик, қамчин сингари буюмларни ясаш ва уларни тикиш қадимий хунармандчилик анъаналаридан ҳисобланади. Шунини мамнуният билан айтишимиз мумкинки, хунармандчилик, каштачилик, зардўзлик, гиламдўз-

лик каби кўплаб миллий қадриятларимизни янада ривожлантиришда Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси аъзолари ва ундан сайланган маҳаллий кенгаш депутатларининг хизматлари ҳам катта бўлмоқда.

- Равшан ака, сиз тилга олган халқ хунармандчилиги анъаналари туманининг, асосан, қайси ҳудудларида кенгроқ ривожланган.

- Масалан, “Ўтамайли”, “Араббанди”, “Чияли” сингари маҳаллаларда хунарманд сулоалари яшайди. Улар ота-боболарининг неча юз йиллик анъаналарини давом эттириб келмоқдалар. “Чияли” маҳалласидаги хунармандлар, асосан, от минши ва уни безаш билан боғлиқ жиҳозларни ясаш бўйича ўзига хос тажрибага эга. Шу боис, уни бемалол “Чияли мактаби” дейиш мумкин. “Ўтамайли” маҳалласида эса гиламдўзлик ривожланган. Бу соҳада уларнинг олдида тушадигани йўқ. Каштачилик, зардўзлик, қуроқчилик, ёғоч ўймакорлиги ва темирчилик бўйича ҳам ўзига хос мактаблар мавжуд.

- Тумандаги қадимий обидалар, осори-атикаларда хунармандчиликнинг юксак намуналарини кузатиш мумкин. Уларни асраб-авайлаш ва таъмирлаш борасида ҳам хайрли ишлар қилинаётганига гувоҳ бўлдик.

- Туманимизда еттита зиёратгоҳ рўйхатга олинган. Лангар ота, Кўктўнли ота, Мирзаёв Халифа, Сарикамиш, Дурсун ота қадамжолари шулар жумласидандир. Қалқана қишлоғидаги Лангар ота зиёратгоҳига чиқиш йўлида 600 метрлик зинапоё йўлак қилинди. Кўктўнли ота қадамжосида миллий дарвоза қад кўтарди. Сарикамиш ота зиёратгоҳига қувурлар орқали уч ярим қачирим масофадан бўлоқ суви келтирилди. Ён-атрофи обод қилиниб, мевали ва манзарали дарахтлар экилди. Дурсун ота зиёратгоҳида янги макбара тикланди. Дар-

ҳақиқат, барча зиёратгоҳлардаги қадимий обидаларни тиклаш, асраб-авайлаш ва келгуси авлодларга мерос қолдириш, айниқса, биз ЎзМТДПчиларнинг бурчимиздир. Бундай масъулиятли ишларни табиийки моҳир хунармандларсиз амалга ошириб бўлмайди. Ана шундай фидойи касб эгалари меҳнати билан қадимий обидаларимиз, осори-атикаларимиз умрбоқийликка юз тутмоқда.

- Жорий йилни муҳтарам Президентимиз “Баркамол авлод йили” деб номлади. Албатта, баркамоллик тушунчаси ниҳоятда кенг қамровли. Жумладан, ўғил-қизларимизнинг бой меросимизга бўлган онгли муносабати, уни кўз қорачигидек асраб-авайлаш ва ўзларидан кейинги ворисларга бус-бутун топшириши ҳам баркамолликнинг асосий белгиларидан ҳисобланади.

- Тўғри таъкидлагиниз. Шу боис ҳам ёш авлодни ҳар томонлама етук қилиб тарбиялашга алоҳида эътибор қаратиляпти. Бу борада тумандаги кўплаб ташкилот, идора ва муассасалар билан ҳамкорлик ўрнатганмиз. Амалий ишлар билан боғлиқ масалалар халқ депутатлари туман кенгаши йиғилишларида муҳокама этилиб, тегишли қарорлар қабул қилинмоқда. Жорий йилда доимий комиссия аъзолари томонидан тумандаги бир қанча ташкилотлар таълим ва маданият масканларида ижтимоий-маданий масалаларга доир давра суҳбатлари, семинар-ўқувлар ташкил этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримовнинг шу йил 30 март кунини қабул қилган “Халқ бадийи хунармандчилиги ва амалий санъатини ривожлантиришнинг янада кўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги Фармонини халқ бадийи ижодкорларига берилган юксак эътибор сифати-

да қабул қилдик. Ушбу Фармон соҳага нисбатан ғамхўрликнинг яна бир ёрқин намунасидир. Фармонда ўй шароитида халқ бадийи хунармандчилиги ва амалий санъати буюмларини ишлаб чиқариш бўйича яқна тартибдаги меҳнат фаолияти билан банд бўлган шахсларга берилган солиқ имтиёзлари 2012 йилнинг 1 апрелигача узайтирилиши белгиланган. Бу эса соҳада фаолият олиб бораётган ижодкор кишилар учун катта имтиёз бўлиб, уларга рағбат ва куч бағишлаши шубҳасиз. Айни пайтда доимий комиссия 2010 йилнинг биринчи чорадаги амалга оширилиши лозим бўлган Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 28 ноябрдаги “Иқтисодийнинг реал сектори корхоналарини қўллаб-қувватлаш, уларни барқарор ишлашини таъминлаш ва экспорт салоҳиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармонининг тумандаги ижроси юзасидан режа асосида иш олиб бораёпти. Белгиланган муддатларда мунтазам йиғилишлар ташкил қилинмоқда.

Президентимиз Фармонида асосий эътибор иқтисодийнинг реал сектори корхоналарини қўллаб-қувватлаш, барқарор ишлашини таъминлаш ва экспорт салоҳиятини юксалтиришга қаратилган. ЎзМТДП депутатлар гуруҳи, айни пайтда саноат корхоналарида ишлаб чиқаришнинг модернизация қилиш ва техник қайта жиҳозлаш лойиҳаларини амалга оширишнинг жадаллаштириш, экспортга йўналтирилган рақобатбардош махсулотлар ишлаб чиқаришнинг таъминлайдиган замонавий мослашувчан мини технологияларни татбиқ этиш, экспортни амалга оширувчи корхоналар айланма маблағларини тўлдириш учун имтиёзли кредитлар ажратиш, улар учун вақтинчалик солиқ имтиёзларини бериш борасидаги чора-тадбирларни амалга оширишга жиддий эътибор қаратмоқда.

ЎЗМТДП ХРОНИКАСИ

Таъсирчан тадбирлар

фаолликка ундайди

ФАРҒОНА.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Тошлоқ туман кенгаши томонидан “Миллий тикланиш — фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёнининг ажралмас қисми” мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Тадбирда мамлакатимизда демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятини шакллантириш борасида олиб борилаётган сиёсатнинг мазмун-моҳиятини кенг оммага тушунириш лозимлиги, ННТларнинг бу жараёндаги ўрни ва роли ва ЎзМТДП бошланғич ташкилотлари олдидаги муҳим вазифалар хусусида сўз борди.

Унда иштирок этган ЎзМТДП Фарғона вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девонни етакчи мутахассиси А.Хусайнов, ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Ф.Эшматов мавзу юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Тадбирда сўз олганлар жойларда бу борада кўплаб маънавий-маърифий, ижтимоий-сиёсий тадбирлар, учрашув, семинар-тренинг ва давра суҳбатлари ташкил этиш лозимлиги тўғрисида гапирдилар.

ЎзМТДП Тошлоқ туман кенгашининг “Қамолот” ЁИХ туман кенгаши, туман халқ таълими бўлими, туман ИИБ ва “Маҳалла” жамғармаси туман бўлими билан ҳамкорликда ўтказган давра суҳбати “Одам савдосига қарши курашайлик” деб номланди.

- Айни пайтда юртдошларимизга хорижга хизмат сафари билан чиқиш, тижорат ишлари билан шуғулланиш ёки саёҳат қилишлари учун кенг шарт-шароит яратилган. Ёхуд чет эллик фуқароларнинг ҳам мамлакатимизга кириб-чиқишлари учун барча имкониятлар мавжуд, - деди тадбирда сўзга чиққан ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Ф.Эшматов. - Бу яхши, албатта. Лекин айрим нопок шахслар юртдошларимизни ўзларининг бўлмағур ваздаларига ишонтириб, алдов ёки бошқа турли баҳоналар билан чет давлатларга олиб кетишга уринмоқдалар. Давра суҳбатидан ана шундай ҳолатларга қарши курашиш ва уларнинг олдини олиш учун ЎзМТДП туман кенгаши мутасадди ташкилотлар билан биргаликда аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида тушунтириш ишларини янада кучайтиришлари лозимлиги таъкидланди.

СУРХОНДАРЁ.

ЎзМТДП Бандихон туман кенгаши томонидан туман ҳокимлиги, туман хотин-қизлар қўмитаси, “Маҳалла” жамғармаси туман бўлими ҳамда “Бандликка қўмаклашувчи марказ” ҳамкорлигида “Хотин-қизларни иш билан таъминлаш, уларни касаначиликка қабл қилиш” мавзусида тадбир ўтказилди. ЎзМТДП туман кенгаши Ижроия қўмитаси раиси О.Ишпўлатов тадбир мақсад-моҳияти ҳақида тўхталар экан, ҳозирги кунда юртимизда касаначиликни ривожлантириш ва унга хотин-қизларни кўпроқ жалб этиш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилаётгани, ЎзМТДП туман кенгашининг мазкур жараёнга туман хотин-қизларини кенг жалб этиш, уларни жамиятда ўз ўринларини топишларига қўмаклашиш борасида амалга ошираётган ишлари хусусида гапирди. Тадбир сўнггида тумандаги ташкилотлар томонидан тақдим этилган мавжуд бўш иш ўринлари ҳақида маълумот берилди.

ЎзМТДП Узун туман кенгаши томонидан Республика “Маҳалла” жамғармаси туман бўлими, “Қамолот” ЁИХ туман кенгаши, туман халқ таълими бўлими ҳамкорлигида ўтказилган тадбир “Менинг маҳаллам тарихи” деб номланди. Тадбирда ёшларни миллий ва умуминсоний руҳда тарбиялаш, улар онги-шуурида ватанпарварлик, меҳр-оқибат, эл-юрт шаънини ардоқлаш каби улугвор фазилатларни шакллантириш, ҳар бир маҳалланинг тарихи ҳамда мустақиллик йилларида эришган ютуқлар мазмун-моҳиятини англаш, ҳар бир ҳудуднинг турмуш тарзи ва барҳаёт меросини кенг тарғиб этиш хусусида сўз борди.

Унда тумандаги 44 та маҳалладан 31 таси иштирок этди. Ҳар бир маҳалла иштирокчиси ўз маҳалласи тарихини турли бадийи чизиклар воситасида акс эттиришга ҳаракат қилди. Бу эса тадбирини янада қизиқарили ва таъсирчан ўтишини таъминлади. Тадбир натижаларига кўра, “Телпакчинор” ҚФЙга қарашли “Янги куч”, “Дўстлик”, “Чинор” маҳаллалари голиб деб топилди. Фолиблар ЎзМТДП ҳамда ҳамкор ташкилотлар томонидан таъсис этилган фахрий ёрлик ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирландилар.

ҚАШҚАДАРЁ.

ЎзМТДП Қарши туман кенгаши Равот ҚФЙда туман халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда “Мустақиллик — буюк неъмат” мавзусида давра суҳбати ўтказди. Унда партиянинг туман кенгаши аъзолари, туман халқ таълими бўлими ходимлари, маҳалла оқсқоллари иштирок этди. Тадбирда мустақиллик даврида миллий урф-одат, анъана ва қадриятларимиз қайта тикланаётгани ҳамда замонавий тус олиб янада ривожланаётгани бот-бот таъкидланди. Тадбир сўнггида ЎзМТДП туман кенгаши ана шундай эзгу амалларни тарғиб қилиш, мустақиллик байрамини туман миқёсида кенг нишонлаш ва уни янада мазмунли ўтказиш юзасидан чора-тадбир ҳамда вазифалар белгилаб олинди.

ЎЗМТДП
Ахборот хизмати

ИЖТИМОЙ-СИЁСІЙ ҲАЁТ

ИФТИХОР

Миллий ғурур

мамлакат манфаатига хизмат қилади

1991 йил 1 сентябрь — куз фаслининг илк куни. Айни шу куни бошимиздаги қора булутлар тарқади, қуёш тафтини ҳис этдик. Қўлимиздаги оғир кишанлар ситилди. Ғамнок кўнглимизда умид учкунлари пайдо бўла бошлади... Мана, ўша бахтли воқеа юз берган кунга ҳам ҳадемай 19 йил тўлади.

Камола АБДУВАЛИЕВА,
ЎЗМТДП Андижон вилоят кенгаши матбуот котиби

Мустақиллик фақат сиёсий, иқтисодий, ҳудудий ҳуқуқларга тўла эгалликни эмас, балки миллий ўзлиқни англаш ва асраш, миллий ғурурни собит сақлаш, миллий жамиятни ҳимоя қила олишдек маънавий қадриятларни ҳам муҳасам этади. Шунинг учун миллий ғурурга қилинган ҳар қандай таҳдидни мустақилликка қарши амалга оширилган таъжовуз сифатида тушуниш ва унга қарши курашиш ҳар биримизга муқаддас бурч ҳисобланади.

Ватанимиз мустақиллигининг истиқболи малакали, ўзида ватанпарварлик, миллатпарварлик туйғуларини муҳасамлаштирган, эркинлик ва демократия, ижтимоий адолат тамойилларига содиқ, иқтидорли, қобилиятли, фидойи ёшларга боғлиқ. Биринчи ўқитувчимизнинг мустақиллик ҳақидаги ғоят теран фикрлари ҳақон кўлогим остида жаранглайди. Улар бизга келажақда ким бўлмоқчиси, деган саволни бергандилар. Биз ҳаммамиз ўз орзуларимизни айтдик. - Жуда яхши,- деди устозимиз. - Ҳўш бу орзуларимиз амалга ошиши учун энг биринчи бизга нима зарур? Устозимизнинг бу саволига кимдир куч, интилиш, ирода, деб жавоб берган бўлса, кимдир истеъдод, деб айтди. Шунда улар бизга мустақиллик ҳақида атрофлича тушунча бергандилар. Устозимизнинг: "Азизларим, ҳар бир ишимиз ва орзуларимизнинг ушалиши учун бизга имкон керак. Имкон эса тинчлик, хотиржамлик ва мустақиллик туфайли юзага келади. Ҳар куни мактабдан ўйга қайтганингизда онажонингизни қулиб қарши олиши, хотиржам ўтириб, севимли таомингизни тановул қилишингиз,

дўстларингиз билан шаҳар бўйлаб саёҳатга чиқишингиз, мусиқа тинглаб, мириқиб дам олишингиз - буларнинг ҳаммаси тинчлик шарофати, мустақиллиكنинг бебаҳо неъматидир" дея айтганлари ҳали-ҳали ёдимда.

Истиқлолга эришган йилларимизда мен кичкина қизалоқ эдим. Одамларнинг ўша пайтдаги чексиз секинчу қувончини тўлиқ ҳис қилолмаганим рост. Аммо бугун шуни аниқ биламанки, мен мустақил юртимнинг энг бахтли қизиман. Истиқлол менга эркин фикрлаш имкониятини берди, орзуларимга улкан қанот бўлди. Энг асосийси,

Истиқлолга эришган йилларимизда мен кичкина қизалоқ эдим. Одамларнинг ўша пайтдаги чексиз секинчу қувончини тўлиқ ҳис қилолмаганим рост. Аммо бугун шуни аниқ биламанки, мен мустақил юртимнинг энг бахтли қизиман. Истиқлол менга эркин фикрлаш имкониятини берди, орзуларимга улкан қанот бўлди.

истиқлол бизга ўзлгимизни қайтариб берди. Мен Ўзбекистон билан фахрланаман. Буюк аждодларим Амир Темур ва Заҳириддин Муҳаммад Бобур авлоди эканимдан ҳақли равишда ғурурланаман.

Минг афсуски, гуруч курмасиз бўлмаганидек, тинчлигимизни кўра олмаётган, хотиржам ва ошда ҳаётимизга раҳна солаётган ғаразгўйлар ҳам йўқ эмас. Айниқса, ҳозир — кескин индустриал ривожланиш йўлидан кетаётган дунёда айрим муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган ерости ва ер устки бойликларининг таги кўриниб қолаётган, глобаллашув жараёни бекиёс тезликда кечаётган замонда. Улар ўзларининг қабилх ниятлари йўлида турли усул-усулблардан фойдала-

нишга уринаётгани сир эмас. Бу эса сизу биздан кўзимизни каттароқ очишни, қабилх ниятларнинг мақсад-моҳиятини ўз вақтида англамоқни ҳамда шунга асосан ҳаракат қиломоқни талаб этмоқда.

Амакмининг ҳикоя қилишича, болалик йилларида бобомлар янги автомобиль сотиб олган эканлар. У пайтларда учтўртта маҳаллада битта автомобиль бўлган ё бўлмаган. Бобом мисқоллаб йиғиб олган машинаси учун ҳали у ташкилотга, ҳали бу ташкилотга ҳисоб беравергач, ундан сотиб қўтилган эканлар. Уй деворларини сал баландроқ кўтаришга ҳам ҳайқарканлар. Бугунги кунда баъзи оилаларда бир нечта машина бор. Баланд, шоҳона уйлар қуриш оддий ҳолга айланиб қолди. Айниқса, давлатимиз томонидан имтиёз кредитлар асосида замонавий уйлар қуриляётгани, тадбиркорлар ҳар томонлама қўллаб-қувватляётгани қувонарли ҳолдир. Бизнинг тинч ҳаётимиз кимларгадир малол келаётгани шубҳасиз. Бироқ,

доно халқимизда шундай макол бор: "Бировга чоҳ қазсанг, ўзинг йиқиласан". Лекин шундай бўлса-да биз ёшлар ён-атрофимизда юз бераётган ҳодисалар, мамлакатимиз, халқимиз тўғрисида билдириляётган яхши-ёмон гаплардан огоҳ бўлиш ва уларга ўз вақтида тегишли жавоб беришни муҳим вазифамиз, деб билишимиз шарт. Модомики гап миллат ғурури, мамлакат манфаати ҳақида борар экан, истисносиз ҳар биримиз кундалик фаолиятимизда амал қилишимиз лозим бўлган муҳим маънавий қоида ва талаблар борлигини ҳам унутмаслигимиз лозим. Зеро, миллий ғурурни шакллантириш ва асраш, охириқабат миллат ғурурининг юксалишига сабаб бўлади.

режалаштириляётган байрам сайлига "Маҳалла" жамғармаси республика бошқаруви ҳамда унинг ҳудудий бўлимлари, шунингдек, туман ҳамда шаҳар бўлимлари, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан чоратадбир режаси ишлаб чиқилиб, жиддий тайёргарлик қуриломоқда.

— "Маҳалла кунин" байрам тадбирини ўтказишдан қўзланган мақсад, аҳолини бирдамликка, ҳамжиҳатликка даъват этиш, - дейди "Маҳалла" жамғармаси республика бошқаруви раиси ўринбосари Раҳматилла Шералиев. —

(Давоми. Боши 1-бетда)

Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 12 мингдан ортиқ маънавий-маърифий мавзуларда ўтказилган тадбирларга минглаб ёшлар жалб этилди. Бу жараёнда "Маҳалла" жамғармасининг республика, ҳудудий бўлим ва бўлиммалари бошқарувлари, шунингдек, фуқаролар йиғинлари раислари, маслаҳатчилар, маҳалла ҳузуридаги қатор комиссия аъзоларининг муносиб ҳиссаси бор.

Мамлакатимизда фидойи инсонлар меҳнатини муносиб баҳолаш, рағбатлантириш, қолаверса маҳалладошлар учун байрам тадбирини ташкил этиш мақсадида ҳар йили вилоят, шаҳар ва туман марказлари ва маҳалла гузарларида анъанавий "Маҳалла кунин" тадбирлари ўтказиб келинаётир. Мустақиллигимизнинг ўн тўққиз йиллик шодиёнаси арафасида ўтказиш

комиссияси" каби қатор республика кўрик-танловлари ташкил этилади.

Дарҳақиқат, энг улуг, энг азиз байрам арафасида ташкил этиляётган "Маҳалла кунин"да ёшлар иштирокида турли маданий-маърифий тадбирлар, миллий халқ ўйинлари фестиваллари ўтказилади, кам таъминланган оилалар фарзандлари учун республикамиздаги тарихий ва диққатга сазовор жойларига бепул саёхатлар уюштирилади.

Шунингдек, "Саховат", "Меҳрибонлик" ва "Мурувват" уйларидагиларнинг ҳолидан хабар олиш, уларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш, жойларда ободонлаштириш, атроф-муҳитни тартибга келтириш, ҳашар йўли билан ёлғиз қарияларнинг турар жойларини таъмирлаб беришдек халқимизга хос хайрли ишлар амалга оширилади.

К.ҲОТАМОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Демократия кенг қамровли тушунча бўлиб, унинг бутун дунё учун бирдай мос келувчи ягона модели мавжуд эмаслиги шубҳасиз. Бу борада Юртбошимиз: "Ҳар қандай ислохотнинг энг муҳим самараси аввало халқнинг маънавий-руҳий қарашларидаги янгиланиш жараёнлари, унинг онгу тафаккурининг юксалиши, мамлакатда юз бераётган ўзгаришлар унинг ҳаётига, тақдирига дахлдор бўлганини чуқур ҳис қилиши ва шундан хулоса чиқариши билан белгиланади", деб алоҳида таъкидлаганлар.

Карим НОРМАТОВ,
профессор

Ана шу ҳақиқат мантигидан келиб чиқадиган бўлсак, Шарқ, хусусан, Турон заминда демократия ҳақидаги қарашлар кўп асрлик тадриҳий такомилга эга. Бу идора усулига хос бўлган кўплаб унсурлар аллақачон миллий давлатчиликнинг тажрибасида синовдан ўтган. Буни исботловчи тарихий далиллар бисёр. Буюк қомусий аллома, улкан назарийётчи бобокалонимиз Абу Наср Фаробий қарашларида ҳам демократия, жамоавийлик тенденцияси кўзга яққол ташланади. "Ҳар бир инсон, деб ёзади Фаробий ўз табияти билан шундай тузилганки, у яшashi ва олий даражадаги етуқликка эришмоқ учун кўп нарсаларга муҳтож бўлади, бир ўзи бундай нарсаларни қўлга кирита олмайди, уларга эга бўлиш учун инсонлар жамоасига эҳтиёж туғилади".

XI аср туркий халқларининг ноёб ёзма ёдгорлиги бўлмиш "Қутадғу билиг" ("Саодатга бошловчи билим")нинг муаллифи Юсуф Хос Ҳожиб ҳам ўз даврида демократияга асосланган шарқона давлатчилик концепциясини баён қилади. Бу асарда адолат, инсонпарварлик ҳақидаги таълимот марказий ўринда туради.

Демократия халқ иродаси, эркинлигини аниқлаётган экан, том маънодаги ҳақиқий эркинлик, қонуларни билиш ва унга итоат этишда ҳам ўз ифодасини топади. Буюк воиз Цицероннинг ибораси билан айтганда, "кишининг том маънодаги эркинлиги, унинг "қонуларни қули бўлиши билан боғлиқ". Демак, шахс маънавияти, юксак ахлоқ соҳиби эканлиги, демократияга ва унинг маҳсули бўлган ҳуқуқий имкониятлардан қай даражада фойдалана олишида ҳам яққол кўзга ташланади.

Ўтмиш аждодларимизнинг демократик қадриятларимиз ривожидидаги ўрни шундаки, улар багрикенглик, инсонларга адолатли муносабатда бўлиш сингари фазилатлар кишиларнинг маънавияти билан боғлиқ эканлигини асослашга ҳаракат қилганлар. Жумладан, Махмуд Қошғарийнинг "Девону луготит турк" асари билим энг бебаҳо бойлик бўлиб, унинг негизида инсоннинг маънавий-маърифий дунёқа-

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

Никоҳ

«Газетангизда оила, мерос, миллий қадриятлар, қолаверса, инсон ҳуқуқлари хусусида кўплаб чиқишлар қилинаётгани, муштарийлар савоаларига соҳа мутахассисларнинг батафсил ва аниқ жавоблари бериляётгани бизни ҳар жиҳатдан қувонтирмоқда. Оддий муштарий

Инсон тириклик оламининг гултожи. У чексиз орзу-умидлар оғушида яшайди. Одамзод эзгу ниятга етиш учун доимо ҳаракат қилади. Инсоннинг шаклланиши, ҳаётда ўз ўрнини топиши, эл орасида ҳурматга сазовор бўлиши, юксак одоб-ахлоқ қоидаларини ўзида мужассам этишида оила асосий ўринини эгаллайди. Оила — муқаддас даргоҳ. Унда ҳаётнинг давомийлигини таъминловчи шахс шаклланиб, халқимиз маданияти, урф-одатлари, миллий қадриятлари сақланади. Оила аҳил-тотув бўлса, жамият тинч ва фаровон бўлади.

Аҳил оилада баркамол фарзандлар туғилиб, жамиятга наф қўлади. Ҳаётнинг давомийлигини таъминловчи шахс шаклланиб, халқимиз маданияти, урф-одатлари, миллий қадриятлари сақланади. Оила аҳил-тотув бўлса, жамият тинч ва фаровон бўлади.

Оила кодексининг 13-моддасига асосан никоҳ фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш органларида тузилади. Никоҳланувчилар никоҳга кириш ҳақидаги ариза билан турар-жойидаги ФХДё бўлимига шахсни тасдиқловчи ҳужжат, яъни паспорт би-

ЖАРАЁН

Демократия ва маънавият муштараклиги

унинг тарихий илдизлари мустаҳкам

раши, одоб-ахлоқи, гўзал инсоний фазилатлари шаклланади, билим инсоннинг бутун хатти-ҳаракатларини белгилаб беради, деб таълим беради. Асардаги "халққа яхшилик қил, уни сув тагига ташласангизда, уни сув устида кўрасан", "Одам боласи ўлиб кетади, агар яхшилик қилган бўлса, ундан ном қолади", деган йўриқларида демократиянинг инсонпарварлик тамойиллари ўз аксини топган. Шундай мутафаккирлардан яна бири Аҳмад Юнакий ўзининг "Ҳибатул ҳақойик" асарида ҳалоллик, ҳақгўйлик, поклик, саҳийлик, мурувват, диёнат ва бошқа хислат ҳамда фазилатларни инсон маънавий-ахлоқий етуқлиги белгилари сифатида тилга олиб, ана шундай фазилатларга эга бўлган фуқаролар бор жамиятга эркинлик, фаровонлик таъминлангани мумкинлигини ёзади. Демократия ва маънавият уйғунлигини Шарқ мутафаккирлари қарашлари асосида талқин этар эканмиз, яна бир муҳим масалани ҳам эътибордан четда қолдирмаслик зарур. Шарқ мутафаккирларининг ижтимоий-сиёсий ва фалсафий-ҳуқуқий меросида давлат ва жамият, шахс ҳамда жамият манфаатлари ўзаро қарама-қарши қучлар сифатида қаралмаган. Ушбу тизимда ўзаро уйғунлик бош ғоя сифатида илгари сурилган.

Буюк Соҳибқирон Амир Темурнинг салтанати худди ана шундай тамойилларга асосланган эди. Адолат Амир Темурнинг юрак дарди, ҳаётининг мазмунига айлانганлигини унинг ҳаёт дастури - "Темур тузуқлари" гувоҳлик беради. Амир Темур умр бўйи амал қилиб келган тамойиллар моҳиятини таҳлил қилар эканмиз, Юртбошимиз Ислоҳ Каримовнинг "Бизнинг минг йиллар давомида шаклланган, неча-неча замонлар синовидан ўтиб, безавол яшаб келаётган ўзига хос урф-одат ва қадриятларимиз, турмуш тарзимиз, умуман бошқарилган ажралиб турадиган миллий хусусиятларимиз бор", деган хулосаси назарий жиҳатдан ҳам, илмий-амалий ва мантиқий жиҳатдан ҳам ғоят чуқур асосга эга эканлигига гувоҳ бўламиз.

Соҳибқирон ҳар ерда ва ҳар вақтда давлат ишлари хусусида турли табақалар ва тоифалар билан маслаҳатлашиб, кен-

гашиб фаолият олиб борган. У салтанат ишларини муросаю мадора, мурувват ва сабр-тоқат билан юргизиб, дўсту душман билан келишиб иш олиб борган. Давлат ишларини салтанат қонун-қоидаларига, тўра ва тузукка таяниб ҳамда асосланиб ташкил этган, амирлар ва сипоҳлар билан яхши муносабатда бўлиб, уларга иззат-ҳурмат кўрсатиб, мартабаларини улуглаб иш тутган.

"Адолат ва инсоф билан тангрининг яратган бандаларини ўзимдан рози қилдим,-дейди Амир Темур,-гуноҳқорларга ҳам бегуноҳга ҳам раҳм қилиб, ҳаққоният юзасидан ҳукм чиқардим. Хайр-эхсон ишларим билан одамлар кўнглидан жой олдим. Фуқаро ва қўлостимдагиларга раҳмдиллик қилдим, сипоҳларга инъомлар улашдим. Золимлардан мазлумлар ҳаққини олдим. Менга ёмонликлар қилиб, бошим узра шамшир кўтариб ишимга кўп зиён етказганларни ҳам илтижо билан тавба-тазарру қилиб келгач, ҳурматлаб ёмон қилмишларини хотирамдан ўчирдим. Мартабаларини оширдим". Жуда катта худудга эга бўлган мамлакатда кучли тартиб-интизом ўрнатилганиги, жорий қилинган қонун-қоидаларга, миллий урф-одатлар, анъаналар, расм-русумлар, қадриятларга, ахлоқий меъёрларга қатъий амал қилинганлиги, қонун бузилишларига муросасизлик билан қаралганлиги ўша давр маданияти ва маънавияти етуқлигининг ажойиб натижаси ва намунаси-дир. Амир Темурнинг мана бу сўзларини эслайлик: "Дунёнинг ярмини олдим, салтанатимнинг у четидан бу четиға бирор болақай бошида бир лаган тилжа кўтариб ўтадиган бўлса, бир донасига ҳам зарар етмайдиган тартиб-интизом ўрнатдим". Шу боис ҳам Амир Темур ҳақонда гуллаб-яшнаган давлат барпо этди. У бепояна мамлакатини ижтимоий адолат ва қонунчилик асосида бошқарилишини йўлга қўйган буюк давлат арбоби сифатида тарихда улуғланадиган муътабар зотдир.

Умумий хулоса қилсак, демократия ва маънавиятнинг муштараклиги-давлатни адолат ила бошқаришдан бошланади. Бу эса барча жараёнларга ўз таъсирини кўрсатиб, демократик қадриятлар шаклланади, маънавий юксалик намён бўлади.

да кўрсатилган касалликлар аниқлашиб, керакли тавсиялар берилди. Бўлим ҳузуридаги "Оила дорилфунуни" ташкил этган 24 та ўқув машғулотига 455 нафар тингловчи жалб қилинди.

Ёшларни оилага тайёрлаш, аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, оила қонунчилигини тарғиб қилиш борасида аҳоли ва ўқув юртларида кўплаб тадбир ва давра суҳбатлари ўтказиб қилинмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 5 июлдаги қарори билан тасдиқланган "Оилада тиббий маданиятни ошириш, аёлларнинг соғлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг ус-тувор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирларининг мақсадли дастури"да белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида 2009-2010 ўқув йиллари давомида ўрта махсус касб-хунар таълими муассасаларининг 3-босқич талабаларига "Ёш оила қурувчилар мактаби" машғулотли бўйича тузилган ҳамкорлик режасига асосан хотин-қизлар кўмитаси, Бухоро шаҳар прокуратураси, "Қамолот" ЕИХ бўлими, ички ишлар бўлими, "Оила ва никоҳ" маркази, Бухоро шаҳар репродуктив маркази ҳодимлари иштирокида қатор касб-хунар коллежларида ўқув машғулотлари мунтазам ўтказиб келинмоқда.

ФХДё бўлимига ўз вақтида ариза бериб, тиббий кўрикдан ўтиб, қонуний никоҳ қайд қилиб, турмуш қуриш ҳар бир фуқароннинг қонуний мажбуриятидир. Ҳукуматимиз томонидан қўйилган талаб негизида оила бузилиши, бефарзандлик, ногирон ва, албатта, никоҳсиз бола туғилиши каби салбий оқибатларнинг олдини олиш вазифаси ётибди.

Нодира МАРДОНОВА,
Бухоро шаҳар
1-сон ФХДё
бўлими мудираси

у қандай тартиб ва ҳолатларда тузилади?

сифатида менга никоҳ тузишга монелик қиладиган ҳолатлар ҳамда никоҳланувчи шахсларнинг тиббий кўрикдан ўтказиш тартиблари хусусида маълумот беришларини сўрайман».

С.САЛИМОВ, Бухоро шаҳри

дир...". Ҳар бир ёш соғлом оила қуриши, соғлом фарзандлар қўриши истаиди. Бироқ, оила фарзанд қўриш бахтидан маҳрум бўлса ёки ногирон фарзанд дунёга келса-чи? Бу айниқса ёш оилалар учун руҳий зарба.

Ана шундай бахтсизлиكنинг олдини олиш, насл ва келажагимиз соғлиги ва камолини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказиш тўғрисида"ги низоми 2004 йил 1 январдан бошлаб амалга киритилган. Унга кўра барча никоҳланувчи шахслар ёши, нечанини никоҳлиги ва бошқа ҳолатлардан қатъий назар тегишли тартибда тиббий кўрикдан ўтган, соғликлари ҳақидаги маълумотномани ариза берган ФХДё бўлимига тақдим этганларидан кейингина никоҳлари қайд қилинади. Вазирлар Маҳкамасининг 2007 йил 17 апрелдаги 78-сонли қарорига асосан 50 ёшдан ошган никоҳланувчилар тиббий кўрикдан ик-тиёр ривашида ўтадилар.

Бухоро шаҳар 1-сон ФХДё бўлимида 2009 йилда 686 та никоҳ қайд қилинди. Шундан 684 таси тиббий кўрикдан ўтказилиб қайд қилинди. Ўтказилган тиббий кўрик давомида 10 та никоҳланувчида низо-

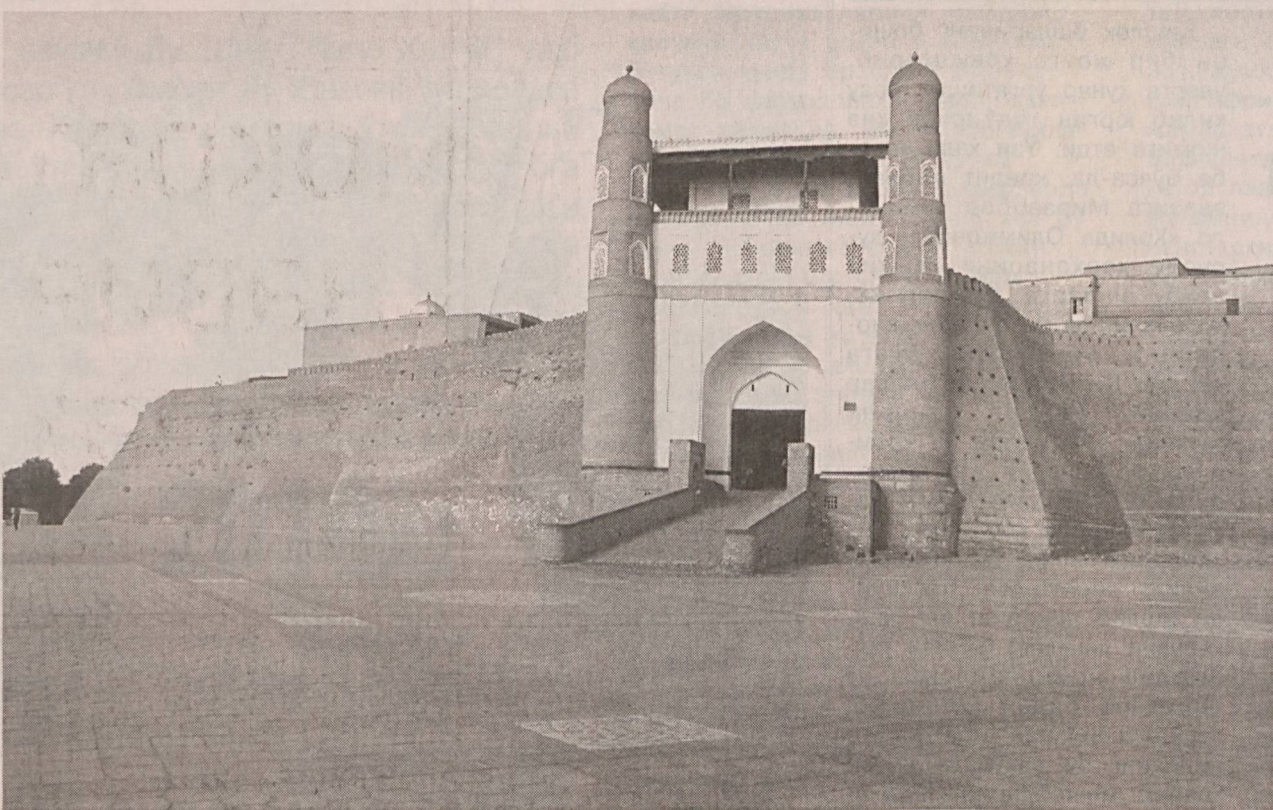
МАЪНАВИЯТ

МИЛЛИЙ МЕРОС

(Давоми.
Боши 1-бетда)

XVI асрда Бухорода, айниқса миниатюра санъати кенг ривожланади. Буни ўша пайтда миниатюра билан безатилган китобларнинг жуда кенг тарқалганидан ҳам билиш мумкин. Шеър, тарихий ва илмий асарларнинг деярли ҳаммаси миниатюралар билан безатилган. Масалан, Ўзбекистон Шарқшунослик институти кутубхонасида «Ихтиёрати - бадий» деб номланган қўлёзма бор. У 1541 йилда хатот Муҳаммад Ҳусайн бинни Мираки ас-Самарқандий томонидан Самарқанд ёки Бухорода кўчирилган. Китобда доривор ўсимлик, минерал ва ҳайвонларга оид 601 та миниатюра бор. Уни кўрган кишининг кўз олдида улкан табиий-илмий атлас намён бўлади. Китобдаги ҳар бир расмга тушунтириш-изоҳлар берилган. Ўсимликларни қисм ва шакллари тасвирлашда безакларнинг аниқ бўлишига жиддий эътибор қаратилган. Бу Марказий Осиё декоратив хунарамандчилиги аънаваларига хос услубдир. Халқ эстетикасининг ушбу йўналишидан, айниқса, китобларни декоратив-бадий безашда кенг фойдаланилган. Бунинг учун миниатюра ўзига хос восита ролини ўтаган.

Миниатюралар ўша пайтда, асосан, Бухорода яратилган. Севги ва муҳаббат мавзуи кўпроқ лирик шеърлар тўпламига хос бўлган. Масалан, 1548 йилда Бухорода хатотлар Мирали ал Ҳусайний ва Султон Мирас Китобдор томонидан кўчирилган «Тухфат-ул Аҳрор» китобида қалин баргли чинор дарахти остида йигит ўз ҳиссиётларини гўзал қизга изҳор қилаётган пайт тасвирланган. Маҳмуд Музаҳҳиб ижодининг гуллаб-яшнаган даври XVI асрнинг 40-50 йилларига тўғри келади. Низомийнинг «Сир ҳазиналари» деб номланган қўлёзмасида (бу қўлёзма Париждаги миллий кутубхонада сақланмоқда) учта миниатюра ўрин олган. Уларнинг иккитаси жуфтли

Тарих — миллат кўзгуси

ҳар гал бу кўзгуга қараганимизда дунёни лол этган, башарият цивилизациясига улкан ҳисса қўшган аждодларимизнинг бизга қолдирган бебаҳо меросини кўрамиз

бўлиб, кетма-кет тартибда жойлаштирилган. Жомийнинг «Тухфат-ул Аҳрор» қўлёзмасида ҳам Маҳмуд Музаҳҳибнинг иккита миниатюраси ўрин олган. Бу қўлёзма Бухорода хатот Султон али Машҳадий томонидан кўчирилган. Бу миниатюралар аънавий услубда юксак дид билан ишланган. Миниатюрада кенг ўтлоқ ва йиғиларнинг муҳим аҳамиятга эга бўлган.

да сақланаётган севги сахнаси тасвирланган миниатюра ҳам жуда ноёб асар ҳисобланади. Фан, маданият ва хунарамандчилик ривожланиши баробарида Бухоро меъморчилиги ўзига хос қиёфага эга бўла бошлади. Турар-жой қурилишида маиший шариот, танланган жой ҳажми ва табиий муҳит муҳим аҳамиятга эга бўлган.

Бухоро шаҳрида турар-жой қурилишида асрлар давомида қабул қилинган қоида ва талабларга риоя қилинган. Турар-жойлар қурилишида Ислом шариати қоидалари, табиий ва иқлим шариоти ҳисобга олинаиб, лойиҳалаштирилган. Бухорода ҳовли тузилиши уч қисмдан иборат бўлган: қишки мажмуа — даҳлиз, зал, катта хона ва омбор, ёзи мажмуада эса даҳлиз, болохонали зал ва омборхона бўлиши лозим бўлган. Даҳлиз ва омборхона тепасида кўп ҳолларда махсус тоқчалар қурилган.

дўзлик, заргарлик ва китоб беағи санъати энг юқори поғонага кўтарилди. Айниқса, XVIII аср ва ундан кейинги даврларда зардўзлик санъати тез суръатларда ривожланди. Зардўзлик махсулотларига, айниқса, амалдорларнинг талаби кучайиб борди. Зардўзлик санъати намуналаридан аёллар ҳам баҳраманд бўла бошладилар. Хотин-қизлар ишлатадиган қалтача, курта, типпи, қалтапўшак, баҳмалдан тикилган кийим-кечакларнинг ёқа ва енглари, уй-рўзгор буюмларидан ёпинғич ва халтачалар зардўзларнинг моҳир кўллари ва кўзлари нури билан безатилган. Зардўзликнинг заминдўзи, гулдўзи, дарҳам, буттадор каби турлари бўлиб, улар бир-биридан анча фарқ қилади. Бу санъатнинг асосий орнаменти ўсимлик нақши бўлиб, баъзан геометрик шакллар, чизиклардан иборат бўлган. Зардўзлик, асосан, эркаклар ва сарой усталарининг касби ҳисобланган.

«Тасвирий фольклор» асосини эса ўзбек хотин-қизлари кўллари билан тикилган газламалар ташкил этган. Шоҳи газлама ва атласлар ранг-баранг ва турли шаклларга эга бўлиб, доимий равишда ўзгариб турган. Шойи, ярим шойи, пахта, адрас, олача, беқасам, қалами каби газламалар ўзда нафис шакллари уйғунлаштирилган.

Сўзанани бугунги кунда ҳам ҳар бир ўзбек хонадонидида учратиш мумкин. Сўзана беағи ва шакллари жуда қадимий бўлиб, авлоддан-авлодга ўтиб келаётгани тадқиқотчиларни доимо ҳайратга солиб келмоқда.

Газламага гул босишда кўпроқ халқ тимсоллари ишлатилган. Зеро, бу сеҳри санъат тури ҳали тўлалигича тадқиқ қилинган йўқ. Бадиий қулоччилик буюмлари услуб жиҳатидан тўқимачилик махсулотлари ва меъморчилик безакларига ўхшаб кетади. Қулоччилик махсулотлари газламалар каби уйни безатишга ҳам хизмат қилган. Ҳар бир ҳудуд ўз қулоччилик санъати, услуби ва аънаваларига эга бўлган.

С.БАДРИДДИНОВ,
тарих фанлари номзоди,
М.ОТАБОВ,
«Milliy tiklanish» мухбири

ТАНЛОВ

Эшовлар оиласи кейинги босқичда

Қадим-қадимдан халқимизнинг миллий қадриятлари, энг гўзал инсоний туйғулари оила аталмиш масканда шаклланиб, кам таъминланган ва ночор оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишга катта эътибор қаратилмоқда. Ҳусусан, бу борадаги ишларни янада тақомиллаштириш мақсадида ёш оилалар ўртасида турли тадбирлар ҳамда кўрик-танловлар ўтказиб келинаётганлиги аҳамиятлидир.

Оиладаги тинчлик ва соғлом муҳит эса ўз-ўзидан маҳалла, эл-юрт осойишталигини ҳам таъминлайди. Албатта соғлом жамиятдагина баркамол авлод тарбия топади. Шу боисдан мамлакатимизда оилани мустаҳкамлаш, никоҳни миллий қадрият сифатида эъзозлаш, кам таъминланган ва ночор оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишга катта эътибор қаратилмоқда. Ҳусусан, бу борадаги ишларни янада тақомиллаштириш мақсадида ёш оилалар ўртасида турли тадбирлар ҳамда кўрик-танловлар ўтказиб келинаётганлиги аҳамиятлидир.

Ана шундай тадбирлардан бири Ўрта Чирчиқ туманида “Энг намунали ёш оила” Республика III Форуми доирасида “Уста-шогирд аънарасини давом эттирган ёш оила” кўрик-танловининг Тошкент вилоят босқичи бўлиб ўтди. Тадбирда сўзга чиққанлар оиланинг нечоғли муқаддас даргоҳ эканлигини алоҳида қайд этиб, танлов ёрдамида ёш оилалар мустаҳкамлигини асраб-авайлаш, уларнинг қизиқликлари кўлаб-қувватлаш сингари олий мақсадлар мужассамлиги таъкидланди. Танловнинг вилоят босқичида миллий қулоччилик, қўрқчилик, тикувчилик, этикдўзлик, зардўзлик, дўппидўзлик билан шуғулланувчи ёш оилалар иштирок этди. Ҳар бир оила ўзининг нималарга қодир эканлигини намён этиб, йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Кўрик-танлов шартларини тўла бажарган миллий қўрқчилик билан шуғулланувчи паркентлик Эшовлар оиласи танлов ғолиби деб топилди ва республика босқичига йўланмани қўлга киритди. Шунингдек, юкоричирчилик кулол Обидовлар оиласи иккинчи, Ангрен шаҳридан келган тикувчи-этикдўз Эралиевлар оиласи учинчи ўринни қўлга киритди.

“Туркистон-пресс”

ИЗҲОР

Ёшлиқда билинмаган қадрлар аста-секин ёш ўтиши билан билина бораркан. Жумладан, устоз қадри ҳам. Айниқса, халқимизнинг ота-она, устоз, ака-ука, опа-сингил, қариндош-уруғ, Ватан, миллат ҳақидаги ўғитларидан хабардор бўлганингиз сари бу қадрнинг қадри янада ортиб, қаршингизда бутун моҳияти ва барча гўзалликлари билан кўринар экан.

Бу маънода мен учун бир олижаноб киши бор: ижод деб аталмиш ўзига тортувчи бу оламнинг бутун сир-синоатини менга биттама-битта ўша киши таништириб чиққан. Сўз чаманзори аро сўқмоқ-ма-сўқмоқ олиб юриб, ўхшаши йўқ чиройларини эринмай ўша киши томоша қилдирган, адабиётнинг энг биринчи галда одобийёт эканини билвосита ўша киши билдирган.

Бу киши яхши бир ёзувчи, яхши бир кинодраматург, яхши бир муҳаррир, яхши бир тилшунос заргар, яхши бир инсон Эркин Аъзамдир. Эркин аканинг ёзувчилигини агар бир оғиз сўз билан таърифлаш лозим бўлса, мен самимиёлигига алоҳида урғу берган бўлардим. У самимий ёзувчи - шу билан ҳамма нарсаси айтилган бўлади! Ёзганларида ёлгон йўқ, ясамалик йўқ, кучаниш йўқ, зўракилик йўқ, фақат самимият бор! Эркин аканинг илк ҳикояларидан то охиригача асарларига чинчиқлаб ўқиган киши ҳаммасида ёзувчининг очик юрагини, очик юзини кўради. Мен “Отонининг туғилган йили”даги шартки талаба тимсолида ёзувчининг ўзини кўрганман ва яхши кўриб қолганман. Кейин адабиётга бир қанча ва хилма-хил қаҳрамонлар тақдим этди - улар дунёқарашини, феъл-ҳўйи ҳар хил қилишлар, лекин уларни бир-бирига боғлаб турган ип боя айтганимиз самимиёлиқдир. Эркин Аъзамнинг ёзганлари ўзининг савиясига нисбатан ҳар хил даражада бўлиши мумкин, аммо ҳеч қайси буш эмас ва ҳаммасида ёзувчининг шахсияти бўртиб кўриниб туради. Мен адабиётшунослиқдан қаҳрамонларига қараб ёзувчининг қиёфасини аниқлайдиган йўналишдаги изланишларни кутаман, жудаям қизиқарли йўналиш бўларди бу. Эркин Аъзам ижоди бу йўналишга тайёр хомашё. Албатта, ҳамма қаҳрамонларни

Устоз

ҳам муаллиф шахсияти билан ёки асаридеги воқеаларни муаллиф ҳаёти билан боғлайвериш унча тўғри эмас, лекин агар ёзувчи чинакам самимий ёзувчи бўлса, асари ўзидан мутлақо бегона бўлмайди, ёзувчининг қон томирлари танасидан тошиб чиқиб, асарининг ичига ҳам кириб кетган бўлади, яъни, қони ўз танасида қандай айланиб юрса, асари танасига ўтиб кетган қон томирларда ҳам бирдай кезади. Бу дегани самимиёлиқ ижодкор шахсиятини асарига ҳам кўчиради деганидир. “Отонининг туғилган йили” қиссасидаги ёш, шартки қаҳрамон асардан асарга улғайиб, керак бўлса бир оз қуюлиб, гоҳ олдинги шарткилиги ўрнини босиқ-вазминлик ва мулоҳазакорлик эгаллаб, масалан “Жавоб”даги Нуриддин Элчиев сингари, синиқ бир кишига айлана, гоҳ, одатда бир босқичдан бошқа босқичга ўтаётганда доим кўзгаладиган Армоннинг тимсоли ўлароқ “Аноининг жайдари олмаси”даги Рамазон бўлиб туғилади...

Албатта, мен хато қилаётган бўлишим мумкин, анчадан бери кўнглимда ўйлаб юрган ўйларимнинг учини бир оз чиқариб қўйдим, холос. Синчи адабиётшунослар бу масалани яхшироқ билишади ва ўта синчковлик билан қойиллатиб ўрганишади. Шунинг учун ёзувчининг ижод олами тадқиқини уларга қолдириб, бу ерда Эркин аканинг адабиёт майдонидида жуда улкан бошқа бир ижтимоий фаолияти ҳақида ёзсам деган эдим. Бу “Ижтимоий фаолият” муҳаррирликдир, тахрирдир.

Тахрирга ҳар ким ҳар хил қарайди - кимгадир ёқади, маъқуллайди, кимдир уни ортиқча, хатто зарарли иш деб билади, қадрламайди. Утган асрининг саксонинчи йиллари “Ёшлик” журналининг, айниқса наср бўлимининг машҳур бўлиб кетишида бўлим мудири Эркин Аъзамнинг шу қадрсиз иши - муҳаррирлиги, тахрирда талабчанлиги ҳам сабаб бўлган деб ўйлайман. Шунда ҳам айрим ёзувчилар тахририятимизга келиб: “Сизлар хато қилляпсизлар, ижодкорнинг ўзига хос стилини бузаяпсизлар”, деса, инсофли айримлари: “Сизлар хато қилляпсизлар, паст асарни кўтариб, бўш ёзувчини кучайтириб қўйяпсизлар, улар “Ёшлик”дан бошқа жойга асар берса, бунақа ёза олмаслиги очилиб қолаверади-ку”, дегандай этирозлар билдиришгани ҳануз қулоғим остида турибди. Холбуки, “ўзига хос стил” дегани кўпинча оддийгина саводсизлик бўларди. Ўзбек тилининг ифода қоидалари ва усулларидан хабарсизлик ёки бу борадаги нуноқлик, камбағаллик бўлар-

ди. Ким нима деса десин, “Ёшлик”даги тахрирдан ким рози, ким норози бўлган бўлмасин, ундан қарийб ҳамма фойда кўргани аниқ. Биринчидан, “Услубимни бузаяпсизлар!” деб йиғлаб келганлар ҳам эл унинг нарсасини “Ёшлик” саҳифаларида сўйиб ёки сўйиброқ ўқиганидан кейин тили қисилиб қоларди, тан бермасдан иложи қолмасди. Иккинчидан, халқ хомхатала нарсани эмас, тилда саводли, бадиий раван асарни ўқирди. Учинчидан ва балки энг муҳими, миллий тилларни совет даври руслаштириш сиёсати кетган замондаги босими билан тилимизга ёпирилиб кириб келган ёш сўзларга ва ёш ифодаларга тўғон ўлароқ ҳам билгич фидойиларнинг тахрир мактаблари юзага келган ва улар тилимизнинг гўзалликларини, бойликларини, ифода имкониятларини асраб қолишга ҳаракат қилишган. Эркин Аъзам ана ўшандай тахрир мактабларидан етилиб чиққан, чин маънода устоз кўрган тилшунослардан биридир. Қолаверса, ўзи ҳам кейинчалик бери нечта шогирд чиқарди, билганларини келгуси авлодга ўтказишга жон жаҳди билан тиришди.

Эркин ака сўзларнинг қават-қават этакларини кўтариб, ҳар қавати оралиғига бурунларимизни ишқалаб ҳилларини хидлатган, кўзларимизни кериб ранго-ранг товланишларини кўрсатган, хато қилганимизда керак бўлса икки қошимизнинг ўртасига ё бурунларимизнинг учига чертиб-чертиб тўғирини ўргатган том маънодаги Устоздир. Бир одам бошқа бир одамга бор билими, қўл-ғайратини фидойиларча бағишласа, шунчалик бағишлайди, деб ўйлайман. Гап энди бизнинг шогирдликка ярайшимизда ва у ишларни лойиқ даражада давом эттиришимизда қолган, холос.

Эркин Аъзам фақат ўзини, фақат ўзининг ижодини ва фақат ўзининг келажакини ўйлаган бўлса эди, ҳамма ижтимоий ишларни йиғиштириб қўйиб, балки яна қанчадан-қанча қисса, роман ва киноасарлар яратган бўларди. Лекин унда Эркин Аъзам ҳозирги Эркин Аъзам бўлмай қоларди. Эркин ака ҳануз тил учун, тилимизнинг келажаги учун қайғуриб юрибди. Мана, бир неча йиллардан бери “Тафаккур” журналида миллатимизнинг тафаккур қобилиятини шакллантиришга ва юксалтиришга хизмат қиларкан, айна чоғда, ўзбек тилимизнинг бой имкониятларини ҳам намойиш этиб келяпти. Масалан, журналнинг охиригача сонларидан бирида рус тилидан таржима қилинган бир мақолани ўқидим. Таржималиги билинмай кетибди, ўзига хос фикрлаш ва ёзиш тарзи - стили тўла сақланган ҳолда соф ўзбек тилида ёзилгандай бўлибди. Мен таржиманинг бу ҳолга келишида Эркин аканинг қалами изларини кўрдим.

Нуруллоҳ МУҲАММАД РАҲҲОН

НИГОХ

Мамлакатимизда ёшларнинг маънавий оламини юксалтириш, уларни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялаш долзарб вазифаларга айланган. Ўртбосимиз таъбири билан айтганда, “Ҳозирги мураккаб ва таҳликали замонда миллий ўзлгимиз, азалий қадриятларимизга ёт ва бегона бўлган турли хил хуружлар, ёшларимизнинг онги ва қалбини эгаллашга қаратилган ғаразли интилишлар тобора кучайиб бораётгани барчамизни янада ҳушёр ва огоҳ бўлишига даъват этиши табиийдир”.

Баркамол авлод тарбиясида

кино ва
муסיқанинг ўрни

Фируза НЕЪМАТОВА

Дарҳақиқат, ёшларимизни четдан кириб келаётган зарарли ғоялар сингдирилган “оммавий маданият” таҳдидидан эҳтиёт қилиш учун аввало уларнинг истак-хоҳишларини, кўпроқ нималарга қизиқаётганликларини инобатга олмақ зарур. Бу борада улар ўқийётган китоб, тинглаётган муסיқалари, кўраётган кино ва сериаллар ҳал қилувчи роль ўйнайди. Зеро, биз ҳар кунга ё китоб ўқиймиз, радио тинглаймиз ёки замонавий фильмлар томоша қиламиз. Ҳар кунги кинотеатрларда минглаб, ойнаи жаҳон қаршисида эса миллионлаб томошабинлар кино кўрадилар. Тасаввур қилинг, ушбу картиналар катталардан кўра ёш томошабиннинг тафаккурига тез сингиб, уларнинг тасаввури, дунёқарашини ўзгартиришини ҳисобга олсак, бу борада нафақат жамоатчилик, балки ҳар бир ота-она ҳам хорижий, ҳам маҳаллий кино махсулотлари ўсиб келаётган ёш авлод онгига қай даража таъсир этаятгани, керак бўлса, унинг оқибатларига аҳамият бериши шарт. Бунга, ўзлгимизга хос фазилатлар, эл-юртга ҳизмат қилиш, она-Ватанини ардоқлаш, эзгу ишлар йўлида ўзини фидо этиш каби ватанпарварлик руҳидаги фильмлар ишлаб чиқарилса мақсадга мувофиқ бўларди. Бу борада, албатта, “Ватан”, “Чавандоз”, “Ўтов”, “18-квдрат” каби фильмлар эътиборга лойиқ. Уларни томоша қилган ёшлар қалбида юртимизга бўлган меҳр-муҳаббат янада ошиши, уни кўз қорачигидек асраш орзуси тобора жўш уриши шубҳасиз. Афсуски бундай фильмлар бармоқ билан санарли.

Шу ўринда Президентимизнинг “Юксак маънавият - энгилмас куч” асаридан қуйидаги фикрни келтирмоқчимиз: “Шуни холисана айтиш керакки, ёшларнинг тарбиясига чуқур таъсир кўрсатадиган замонавий қаҳрамон образи кино экранларимизда ҳали яратилганича йўқ. Суратга олинаётган аксарият фильмларда киночиларимизнинг бугунги кунининг ҳақиқий манзараси, унинг ўткир муаммоларини чуқур ҳис эта олмаслиги, оддий одамлар ҳаётидан узоқлашиб қолгани сезилиб туради”. Албатта, бу сўзлар кино соҳаси вақиллари учун дастуриламал бўлиб хизмат қилмоғи лозим.

Кино санъати билан бирга муסיқа ҳам тўхталиб ўтишимиз ўринлидир. Санъатда дунёдаги ўзгаришлар акс эттирилади, жумладан, муסיқанинг инсон камолоти учун ўзига хос ўрни бор. Тарихимизга назар ташласак, унда муסיқа билан боғлиқ қанчадан-қанча эртак ва афсоналарга дуч келамиз. Қамишдан най ясаган чўпон, маликани ўз қўшиқлари билан шайдо қилган ошшқ йигит каби афсоналар беҳизга яратилган.

Маълумки, куй-қўшиқларда инсоннинг кўнглидаги эзгу орзу-истак ва нозик ҳис-туйғуларни ифода этилади. Юртимизда халқнинг дилидан жой олган санъаткорлар жуда кўп. Бироқ, гуруч қурмасиз бўлмайди, деганларидек, тўрт қатор жумлани шеър деб қуйга солиб, халқ олдида санъаткорман, дея чиқаётганлар ҳам учрамоқдаки, уларнинг қўшиқларида маъно-мазмун тугул, бирор жўяли гапни англаш мушкул. Қайсидир маънода айрим хусусий радио ва телевидениелар ҳам энгил-ёлпи қўшиқларни оммалаштиришда тарғибот вазифасини бажармоқда.

Маълумки, тўйларимизнинг гўзал ва файзли ўтишида санъаткорларнинг куй-қўшиқлари муҳим ўринга эга. Бироқ яна бир кўнглини хира қиладиган ҳолат шундан иборатки, баъзан тантаналарда бўлганимизда ўзини “юлдуз” санаган хонандаларнинг қайси тилда нима деб қўйлаётганини англаб бўлмайди. Гарбдан кириб келган муסיқа билан бирга сўзларни бузиб талаффуз қилиши ва уларни такроран қайтарилиши кўпчиликнинг гашини келтиради. Ачинарлиси айрим ёшлар нимага эшитса шунга рақс ташварадилар. Фикримиз билан уларнинг хурсандчилигини чекламоқчи эмасмиз, аммо ўзбек хонадонларидаги тўй-томоша ўзига хос жиҳатлари, шарқона урф-одатлари билан ажралиб туришини унутмаслигимиз зарур.

Хулоса қилиб айтганда, ёшларимизнинг маданият деб ёт бўлган ғояларни сингдириб, миллийлигимиздан бегоналашиб бормаслигига барчамиз масъулмиз.

ЖАРАЁН

ИБРАТ

Иқтидорли ёшлар

тенгдошларига намуна бўлишмоқда

Юртимизда ўсиб келаётган ёш авлодни ҳам маънан, ҳам жисмонан баркамол этиб тарбиялаш бугунги куннинг долзарб вазифаларидан саналади. Мамлакатимизда ёшларнинг илм олиши, ўз иқтидорини намойён этиши учун кенг шарт-шароит ва имкониятлар яратилди.

Анорбой НОРКУЛОВ,
«**Milliy tiklanish**» мухбири

Жорий йилнинг «Баркамол авлод йили» деб номланиши ва бу борада Давлат дастурининг қабул қилиниши замирида ҳам ана шундай эзгу мақсадлар мужассам. Кўрсатилган бундай гамхўрликларга ёшларимиз ўз иқтидор ва салоҳиятлари билан муносиб жавоб беришга интиломда. Улар орасида юксак иқтидор соҳибю соҳибалари кўплаб топилади. Ана шундай ёшлардан бири Рухсора Шарифжоновадир. У изланувчан, ташаббускор қизлардан. Ёш бўлишига қарамай, бир қатор ютуқларни кўлга киритди. 2008 йили «Келажак овози» кўрик-танловининг Сирдарё вилояти босқичида муваффақиятли қатнашиб, архитектура ва дизайн номинацияси бўйича ғолиб бўлди. Бу ютуқ Рухсорани янада илҳомлантирди, ўз устида тинмай ишлашга ундади. 2008 йили миллий либослар ва ёш дизайнерлар кўрик-танловида қатнашиб, фахрли иккинчи ўринни эгаллади. У яратган

миллий либосларда момола-римиздан мерос бўлиб қолган кўҳна қадриятлар аксини топмоқда. Шу боис ҳам унинг сеҳрли кўллари билан дунёга келган либослар доимо юқори баҳоланади. Рухсора ҳозирда Гулистон санъат коллежидида тахсил олмоқда. Келажакда таниқли дизайнер бўлиб етишиш, кўплаб миллий либослар яратишни орзу қилади. Орузига етишиш йўлида тинмай ҳаракат қилмоқда. Рухсоранинг тенгдоши Севара Қосимова ҳам вилоятдаги иқтидорли ёшлардан саналади. Севара 2007 йили «Келажак овози» танловида тасвирий ва амалий санъат йўналиши бўйича ғолибликни кўлга киритди. Рассомлик Севаранинг қонида бор. Ота-онаси етуқ рассомлардан. Унда болалик давларидан соҳиб қизишга қучли иштиёқ пайдо бўлди. Ота-онасининг ижоди-га раҳм солиб юриб яхшигина суратлар чиза бошлади. Ўз асарларида Она юрт табиати манзараларини акс эттиради.

Ёш рассом бир қанча танловлар ва тадбирларда муваффақиятли иштирок этиб, ўзининг бетакор асарлари билан барчани ҳайратда қолдирди. Ўтган йили республикамиз мустақиллигининг 18 йиллиги муносабати билан ўтказилган «Энг улуг, энг азиз» кўрик-танловининг вилоят босқичида иштирок этиб, фахрли биринчи ўринни эгаллади. Шунингдек, вилоят халқ ижодиёти маркази томонидан ўтказилган «Нафосат бўстони» фестивали ва «Камолот» ЁИХ вилоят кенгаши ташаббуси билан ўтказилган ёш рассомлар кўрик-танловида ҳам фахрли биринчи ўринни эгаллади. Гулистон санъат коллежини тамомлаган ёш рассом ана шундай саъй-ҳаракатлари туфайли Камолитдин Бехзод номидидаги рассомчилик ва дизайн институтига имтиёзли равишда ўқишга кириш ҳуқуқига эга бўлди.

Гулистон шаҳридаги 2-педагогика коллежининг 3-босқич талабаси Холида Олимжонова эса тадбиркорлик соҳасида салмоқли натижаларни кўлга киритмоқда. Холида 2009 йили «Камолот» ЁИХ томонидан ўтказилган «Ёш тадбиркор – юртга мададкор» танловининг вилоят босқичида фахрли биринчи ўринни эгаллади. Республика босқичида эса «Энг ёш тадбиркор аёл» номинацияси бўйича ғолиб деб топилиб, энг кам иш ҳақининг 100 баробари миқдоридидаги имтиёзли кредитни кўлга киритди.

Қишлоқ ёшларининг бошини бир жойга қовуштириб, уларга хунар ўргатишни орзу қилиб юрган тадбиркор қиз ниятига етди. Ўзи ҳали талаба бўлса-да, кредит маблағи эвазига Мирзаобод туманида «Холида Олимжонова» хусусий корхонасини ташкил этиб, ёшларга тикувчилик, зардўзлик ва пазандалик сирларини ўргатишни йўлга қўйди. Натижада 15 нафар қишлоқ ёшлари хунари бўлишди. Иқтидори ва қобилиятини ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга бағишлаган бу изланувчи қиз «Келажак овози» кўрик-танловининг республика босқичида ишлаб чиқариш ва бошқаруви янгилаш бўйича тақлифлар номинациясида ўз лойиҳаси билан қатнашиб, ғолибликни кўлга киритди. Холиданинг бу лойиҳаси умумтаълим мактабларидаги бошланғич синф ўқувчиларининг дарсдан олган билимларини текшириш ва янада тақомиллаштиришга қаратилган электрон вариантдаги мультитест бўлиб, у «Конституция алифбоси» фанидан тайёрланган эди. Ушбу тест республика Халқ таълими вазирлиги эътиборига тушди ва 2010-2011 ўқув йилида Х.Олимжонова томонидан тайёрланган ушбу тест варианты мамлакатимиздаги барча умумтаълим мактабларида тарқатилиб, уни чуқур ўрганиш тавсия этилди.

Ҳа, ёшлик ижодкорлик ва ташаббускорлик даври. Юқорида уч нафар иқтидорли ижодкор ёшлар ҳақида тўхталдик. Эътибор берган бўлсангиз, уларнинг учаласи ҳам ўз иқтидорларини турли соҳаларда намойиш этишмоқда. Бири дизайнер, бири рассом, яна бири тадбиркор. Аммо, мақсад битта. Юрт ривож ва халқ фаровонлигига ҳисса қўиш. Бундай ёшлар ора-мизда янада кўпаяверсин.

ТИББИЙ ХИЗМАТ

Ҳамқишлоқлар хизматида

Таниқли шифокор-терапевт Мамасодиқ Камолов асли рақонлик. У Бешариқ туман марказий шифохонасида 40 йил терапия бўлими бошқарди. 50 нафардан ортиқ шогирд чиқарди. Туманда ўз ўрни, обрў ва салоҳиятга эга. Рақон марказидаги қишлоқ шифохонаси кейинги икки-уч йил ичида талабга жавоб бермай қолди. Бу ердаги раҳбарлар кўнимсизлиги, жамоадаги бетартиблик ва интизомсизлик соҳа раҳбарлари ва аҳолини жиддий ўйлашга ундади. Марказий шифохона раҳбарияти мазкур шифохонага тахрибали шифокор Мамасодиқ Комиловни раҳбар этиб тайинлади.

Шу ерда туғилиб ўсган М.Комилов ишчи шифохонани қайта таъмирлашдан бошлади. Йўл ва йўлаклар, бинолар, шифохона боғи қайта тикланди. Тез тиббий ёрдам автомашинаси қайта таъмирланиб, мунтазам фаолият юрита бошлади. Мамасодиқ ака асосан, ўзи билан ишлаган ҳамкасблари ва ўқишни энди битирган ёшларни ишга тақлиф этди. Ҳозирда шифохонада 2 та терапия бўлими очилган. Улар катта ёшдаги ва

болалар терапия бўлимларидан иборат. Шифохонада беморлар ўрни 25 тага кўпайди. Рақон аҳолиси 35143 нафар бўлиб, унинг ҳудудида 2 та қишлоқ фуқаролар йиғини, 18 та маҳалла фуқаролар йиғини мавжуд. Қишлоқда 2 та қишлоқ врачлик пункти бўлишига қарамадан, бу аҳолининг тиббий хизматга бўлган талабини қонди-ролмас эди. Рақон шифохонасининг қайта ишга туширилиши айти мурда бўлди. Ҳозирда бу ерда 60 нафар врач ва тиббиёт ходимлари эл саломатлиги йўлида самарали ишлаб келмоқда. Жамоада Зулфия Усувалиева, Зухра Фаниева, Шавкат Абдусатторов, Оқила Абдурахмонованинг ўз ўрни бор. Қувончлиси жамоанинг 30 фоизини ёшлар ташкил этади. Бунда албатта, тиббиёт фидойиси, таниқли шифокор Мамасодиқ Комиловнинг бекиёс ҳиссаси бор.

Суратда: Шифокор Мамасодиқ Комилов ҳамкасблари Зулфия Усувалиева, Зухрахан Фаниева ва Оқила Абдурахмонова билан.

Турғунбек МАҲКАМЗОДА,
муаллиф олган суратлар

КЎРГАЗМА

Алишер Навоий номли Ўзбекистон Миллий кутубонаси «Ёшлар ахборот ресурс маркази»нинг ўқув залида янги келган адабиётлар кўргазмаси очилди. Унда Ўзбекистон тарихи, психология, санъат ва бошқа бир қанча фанларга оид рус ва ўзбек тилидаги юздан зиёд китоблар намойиш этилаётди.

– Булар энг сара ва ноёб китоблар, дейди китобхоналарга хизмат кўрсатиш бўлими мудири Умида Тешабоева. – Кўргазма доирасида олий

Янги адабиётлар намойиши

ўқув юртига кириш учун тайёрланаётган абитуриентларимиз учун ҳам китоблар қўйилган. Бу уларнинг адабиёт излашдаги вақт сарфини қисқартириб, қатор қулайликлар яратди.

Кўргазмага қўйилган адабиётларнинг аксарияти бадий, илмий, диний китоб ва турли тиллардан лугатлардир.

Барбар Брендинг Москва-нинг «Издательство ФАИР» нашриётида чоп этилган Ислон санъатида бағишланган китоби ноёб адабиёт бўлиб, унда ислом маданиятининг санъатда тугган роли кўрсатиб берилган. Р. Немов ва И.Алтунианинг «Ихтимоий психология» китоби ҳамда Шефик Джон томонидан ёзилган Мевляна Джалоледдин Румий китоблари борки, унда Румийнинг ҳаёти, шахсияти ва фикрлари жой олганлиги билан ҳам қимматли адабиётлар қаторига қиради.

Кўргазмада Ўзбек адабиётининг кейинги йилларда чоп этган асарларидан намуналар қўйилган. Неъмат Аминнинг «Табассум зарғари», Носир Фозиловнинг «Эсла-санг кўнглинг ёришур», Жовли Хушбоқнинг «Тақдир фаройиботлари» асарлари шулар жумласидан. Шунингдек, китоблар орасида Гул-чеҳра Жўраеванинг «Сени соғинаман ҳаёт», Минҳожиддин Мирзонинг «Юлдузининг», Шухратнинг «Бемалол яшасанг бўлади» каби шеърини тўпламлари ҳам ўрин олган. «**Туркистон-пресс**»

ТАЪЛИМ

Келажак бугундан бошланади

Пастдарғом туманидаги Чандир иқтисодиёт ва сервис касб-хунар коллежи вилоятдаги намунали билим масканларидан бири ҳисобланади

2009 йилда фаолият бошлаган ушбу илм даргоҳида 350 нафардан ортиқ ўқувчиларга малакали ўқитувчилар томонидан фан сир-асрорлари ўргатиб келинмоқда. Унда информатика ва ахборот технологиялари, бухгалтерия ҳисоби ва аудит, банк иши, молия, ёнилғи қуйиш шахобчаларига хизмат кўрсатиш, ветеринария, енгил саноат маҳсулотлари йўналишлари бўйича мутахассислар тайёрланади.

Ориф ХОЛИКУЛОВ,
«**Milliy tiklanish**» мухбири

– Коллежда педагогик ўқув жараёнига татбиқ этиш, янги авлод дастурлари, услубий мажмуалар, ўқув қўлланмалар яратиш, кўргазмалар қурулган, ўқув лаборатория жиҳозларидан ўз ўрнида фойдаланишга муҳим аҳамият қаратилади, – дейди коллеж директори, ветеринария фанлари номзоди, доцент Фурқат Ибрагимов. – Ўқувчиларнинг етарли даражада билим олиши учун маънавият ва маърифат, ЭҲМ, хорижий тилларга мўлжалланган лингафон, 2 та

кимё хонаси ҳамда биология лабораторияси замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Ўқув масканида ахборот-ресурс марказининг тармоқ кутубхонаси фаолият кўрсатади. Шунинг баробарида 50 ўринли қироатхона ҳамда 200 ўринли мажлислар зали ўқувчилар ихтиёрида. Таълим масканида ўқувчилар ўртасида маънавий-маърифий ҳамда тарғибот ишлари замон талаблари даражасида уюштирилаётганлигини таъкидлаш лозим. Хафтаннинг ҳар душанба

куни педагогик, психологик тайёр-гарлик, сешанба касбий таълим, чоршанба кун компьютер саводхонлиги, пайшанба эса мустақил малака ошириш кунини деб белгиланган. «Баркамол авлод йили» Давлат дастуридаги вазифалардан келиб чиқиб, коллежда 22 та фан ва 20 та спорт тўғрисидаги иш олиб бормоқда. Адабиёт гуллаш-ни, нафосат, ёш рассомлар, ўлка-шунослик, миллий каштачилик, шунингдек, спорт тўғрисидаги ўқувчилар мунтазам банд бўлишади. 2009-2010 ўқув йилида ҳам белгиланган режалар асосида бир қатор маънавий-маърифий тадбирлар, давра суҳбати ва кўрик-танловлар уюштирилди. «Инсон ҳуқуқлари – олий қадрият», «Конституция – бахтимиз пойдевори», «Диний экстремизм ва ақидапарастлиқнинг олдини олиш», «Атроф-муҳит ва экология муаммолари», «Одам савдосига қарши кураш», «Гиёҳвандлик – аср вабоси», «Мустақиллик – энг буюқ қадрият» каби тадбирлар таниқли инсонлар, ҳудуддаги посбонлар иштирокида ўтказилди. Хулоса қилиб айтганда, ўқувчиларнинг замон талаблари даражасида таълим олиши, иқтидорларини аниқлаш ва маънавий томондан рағбатлантириш, бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун турли маънавий-маърифий тадбирлар уюштириш педагогик жамоанинг асосий шиори айланган.

Пойтахтимиздаги «Элит» меҳмонхонасида «Марказий Осиёда ҳудудий иқтисодиётни ривожлантириш» мавзусида семинар бўлиб ўтди.

Республика Савдо-саноат палатаси ва Германиянинг «In Went» халқаро иқтисодиётни ривожлантириш ва кадрларнинг малакасини ошириш жамияти ҳамкорлигида ташкил этилган семинарда мамлакатимизда туризм соҳасини ривожлантириш масалаларига эътибор қаратилди.

Юртимизда туризм соҳасига қаратилган эътибор боис, сайёҳлик жадал ривожланмоқда. Мамлакатимиздаги қадимий тарихий обидалар, асрлар силсиласидан омон қолиб келаётган қадимийлар чет элдан келган сайёҳларни ўзига мафтун этмай қолмайди. Айниқса, Бухоро, Самарқанд, Хива каби қадимий шаҳрларимиз, улардаги буюқ аҳ-

ТАДБИР

Туризм ривожини йўлида

додрларимиздан мерос ёдгорликлар буюқ тарихимиздан далолат бериб туради.

Семинар давомида мамлакатимизда туризм соҳасини янада ривожлантириш, муҳим тарихий қадамжоларни асраб-авайлаш борасида қилиниши лозим бўлган юмушларга тўхталинди. Шунингдек, мутахассислар томонидан «Туризмни ривожлантириш» ҳамда «Экспортни ривожлантириш йўлида бозорни таҳлил қилиш» мавзуларида маъруза қилинди.

Мураббий сифатида германиялик мутахассислар жалб қилинган ушбу семинарда 2008 йилдан буён мамлакатимизда фаолият юритаётган «In Went» халқаро иқтисодиётни ривожлантириш ва кадрларнинг малакасини ошириш жамиятининг истикболи, олиб бораётган ишлари хусусида сўз борди. Германияликлар томони-

дан ташкил этилган «Марказий Осиёда ҳудудий ривожланиш» деб номланган янги лойиҳа доирасида бугунги кунга қадар Буюк ипак йўли ўтган давлатлар билан ўрнатилган туризм ва сайёҳлик алоқалари масалалари муҳокама қилинди.

– «Марказий Осиёда ҳудудий ривожланиш» лойиҳасини ташкил этишдан қўзланган мақсад, давлатларaro сайёҳлик соҳасини тараққий эттириш, алоқаларни мустаҳкамлаш, Марказий Осиё давлатларининг иқтисодиёт тизимида ўз йўлини топишга қўмақ беришдан иборат, – дейди «In Went» жамияти менеджери Кристина Дебюссер. – Келгусида эса, давлатлар ўртасидаги ҳар та-монлама алоқаларни янада қучайтириш, янги лойиҳалар асосида экспортни ривожлантиришни режалаштиришимиз.

«**Туркистон-пресс**»

Сиз тадбиркорлар ўз ҳуқуқларингизни ҳимоя қилиш учун
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва вилоят прокуратураларининг қуйидаги «Ишонч телефони» рақамлариға ёки «007» қисқа рақамига қўнғироқ қилишингиз мумкин.

№	Прокуратура органлари	Ишонч телефонлари
1.	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси	Код: 8371 232-43-91 232-45-40
2.	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛКК Департаменти	Код: 8371 233-84-20
3.	Андижон вилоят прокуратураси	Код: 8374 224-06-09
4.	Бухоро вилоят прокуратураси	Код: 8365 223-74-79
5.	Жиззах вилоят прокуратураси	Код: 8372 226-09-62
6.	Қашқадарё вилоят прокуратураси	Код: 8375 221-07-82
7.	Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси	Код: 8361 222-26-39
8.	Навоий вилоят прокуратураси	Код: 8436 225-07-17
9.	Наманган вилоят прокуратураси	Код: 8369 226-23-02
10.	Самарқанд вилоят прокуратураси	Код: 8366 235-07-34
11.	Сирдарё вилоят прокуратураси	Код: 8367 223-38-22
12.	Сурхондарё вилоят прокуратураси	Код: 8376 223-20-36
13.	Тошкент шаҳар прокуратураси	Код: 8371 273-74-81
14.	Тошкент вилоят прокуратураси	Код: 8371 277-76-18
15.	Фарғона вилоят прокуратураси	Код: 8373 224-04-80
16.	Хоразм вилоят прокуратураси	Код: 8362 227-45-71

Бундан ташқари, барча туман-шаҳар прокуратураларида ишонч телефонлари, фуқароларнинг қўндалик қабули навбатчилик асосида тўхтовсиз ташкил этилган. Сизнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатла-

рингиз тезкорлик билан ҳимоя қилиниши таъминланади.

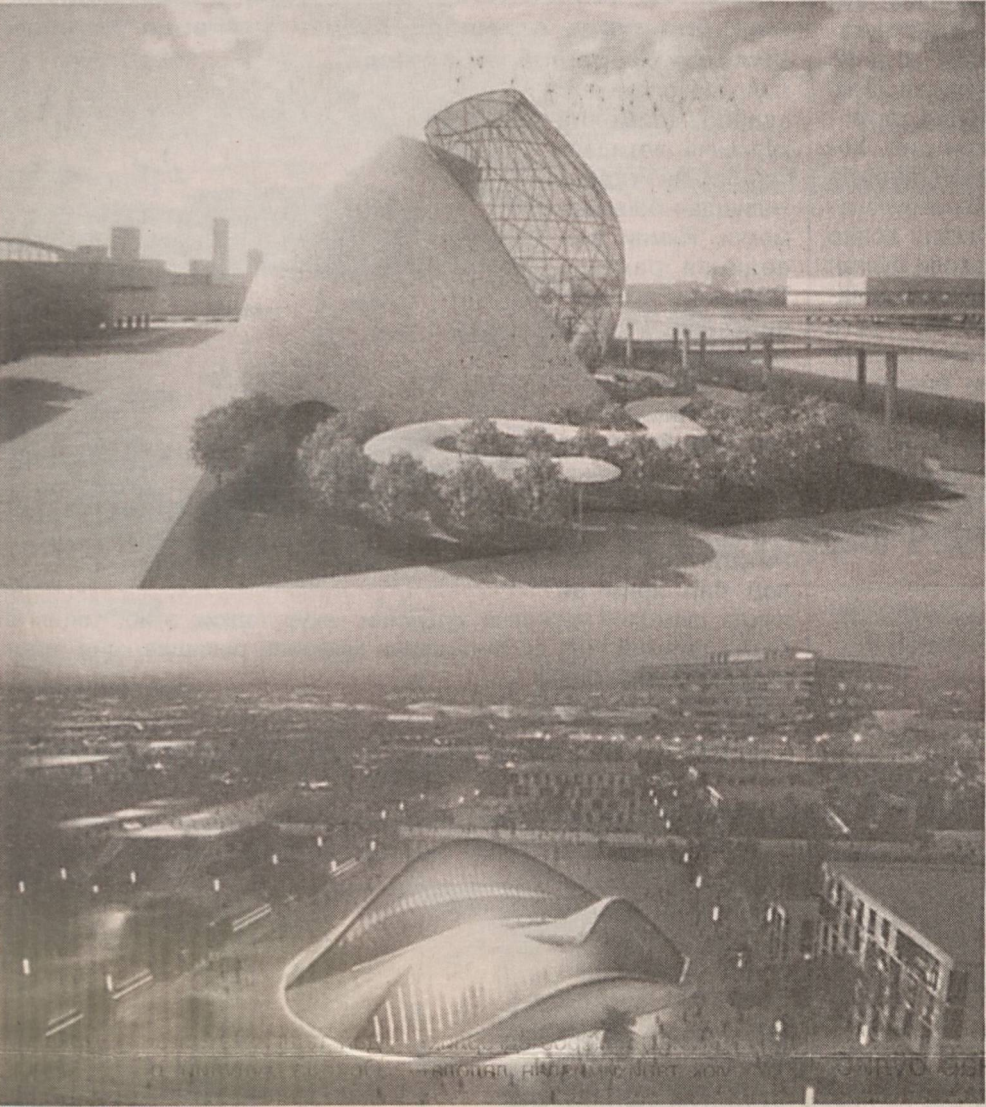
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
БОШ ПРОКУРАТУРАСИ

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

БИЗНИНГ ШАРХ

1910 йилда хитойлик ёзувчи Лу Шиэ “Янги Хитой” деб номланган қисса ёзди. Асар қаҳрамони Лу Юньсян тушида юз йилдан кейин Шанхайда Халқаро кўргазма ўтказилишини кўради. Орадан юз йил ўтиб ёзувчининг орзулари рўёбга чиқди. Хитойда жаҳон кўргазмасини ўтказиш борасидаги қарор 2002 йилнинг 3 декабрида Монте-Карлода бўлиб ўтган Халқаро Кўргазмалар бюроси (ХКБ)нинг 132-Ассамблеясида қабул қилинди. Халқаро тадбирга Россия, Польша, Жанубий Корея ва Мексика даввогарлик қилгани эътиборга олинди. Бўлса, танлов мурасоси кураш остида ўтгани ойдинлашади.

«ЭКСПО — 2010»: аъло шаҳар — аъло ҳаёт

Шарофиддин ТўЛАГАНОВ

Тахлилчилар тўғри таъкидлаётганларидек, 150 йиллик тарихга эга жаҳон кўргазмаси илк бор ривожланаётган мамлакат ҳудудида ўтказилмоқда. Бундан аввал бу каби кўргазмалар АҚШ, Франция, Германия, Япония ва Жанубий Кореяда ташкил этилган. Айрим давлатларда эса икки марта ўтказилиши билан боғлиқ ҳодиса ҳам қайд қилинган. Шу сабабли ҳам 2008 йилда олимпиада ўйинларини муваффақиятли ўтказган Хитой учун “Шанхай иқтисодий олимпиадаси” тараққиёт йўлида ташланган янги

бир қадам бўлиши, шубҳасиз.

ЭКСПО — ҳар бир мамлакат учун ижтимоий, иқтисодий, маданий ва илмий-техникавий соҳаларда кўлга киритган ютуқларини намойиш қилиш йўлидаги муҳим воқеа ҳисобланади. Шу сабабли ҳам Халқаро Кўргазмалар бюроси жаҳон кўргазмасини Шанхайда ўтказиш борасида қарор қабул қилиб, Хитойнинг жаҳон цивилизацияси тараққиётига қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо берди. “ЭКСПО — 2010” Шанхайнинг дунё иқтисодиёти, савдо, молия ва транспорт марказларидан бирига айланишига, шубҳасиз, ҳисса қўшади.

Кузатувчиларнинг фикрича, ЭКСПО — 2010 XXI аср шаҳар ҳаёти имкониятларини намойиш қилувчи катта воқеага айланган. Бугунги кунда ер шари аҳолисининг 55 фоизи шаҳарларда истикомат қилмоқда. БМТ таҳлилчиларининг фикрича, 2030 йилга бориб 60 фоиз аҳоли шаҳарларда яшайди. 2050 йилга бориб эса бу рақам 80 фоизга етиши тахмин қилинмоқда. Шу сабабли ҳам шаҳарлардаги ҳаёт истиқболлари тараққиётдан қатъий назар ҳар бир мамлакат аҳолисини қизиқтирмоқда. 30 апрель куни бошлаб 31 октябргача давом этадиган жаҳон кўргазмаси доирасида иштирокчилар махсус анжуман ўтказиб шаҳарларни ривожлантириш ва илғор гояларни муҳокама қилади. 184 кун давомида халқаро тадбир қатнашчилари шаҳар цивилизациясининг барча қирраларини намойиш этади, шаҳар тараққиётида кўлга киритилаётган тажрибалар билан ўртоқлашади ҳамда янги асрда инсонлар турмуш тарзи ва меҳнати борасида янги тақдирларни ўрганишади. 1 майдан бошлаб эса Шанхай “ЭКСПО — 2010” доирасида иштирокчи мамлакатларнинг тақдирини ўтказилмоқда. Шу тариқа мазкур мамлакатларнинг иқтисодий ўсиш суръатлари намойиш этилмоқда.

Жаҳон кўргазмасида хизмат кўрсатиш ишларига 170 минг кўнгилли жалб қилинган. Улар кўргазманинг асосий ҳудудларида хизмат кўрсатади. Бундан ташқари бир миллионга яқин кўнгилли тарғибот ва ташвиқот ишларини олиб боради, жамоат тартибини сақлайди ва атроф-муҳит ҳимояси билан шугулланади. Ярим йил мобайнида жаҳон кўргазмасига 70 миллион сайёҳ ташриф буюриши кутилмоқда. Шундан 3,5 миллионини хориждан келган сайёҳлар ташкил қилади. 20 июль куни “ЭКСПО — 2010” халқаро кўргазмасига 30 миллион томошабин ташриф буюргани расман қайд қилинди.

31 октябрга қадар давом этадиган кўргазма “Янги шаҳар, янги ҳаёт” шiori остида ўтказилмоқда. Ҳар беш йилда ўтказиладиган бу галли кўргазма ишида 200 дан ортиқ мамлакат ва халқаро ташкилотлар қатнашмоқда. 49 та иштирокчи-давлат “ЭКСПО”да ўз кучи

билан миллий павильонларини барпо этган бўлса, қолганлари ташкилотчилардан павильонларни ижарага олган. Айрим мамлакатлар эса, жумладан Марказий ва Жанубий Африка ҳамда Кариб ҳавзаси мамлакатлари павильонлардан биргаликда фойдаланмоқда. Бир қатор павильонлар эса олти ой мобайнида халқаро ташкилотларнинг ҳақиқий қароргоҳига айланади. Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти “ЭКСПО” “томи”дан Жаҳон Ёввойи Табиат жамғармаси (WWF), Араб Давлатлари Лигаси ва бошқа давлатлар билан ҳамкорликда фойдаланади.

“ЭКСПО — 2010” Жаҳон кўргазмасида Ўзбекистон ҳам иштирок этмоқда. Унда мустақиллик йилларида мамлакатимиз кўлга киритган ютуқлар намойиш қилинмоқда. Мамлакатимиз павильонида “Янги Ўзбекистон”ни кўриш мумкин. Вакилларимиз бугунги Ўзбекистон кўлга киритаётган муваффақиятларни кўз-кўз қилиш ва кўпроқ томошабинлар келишини таъминлаш учун катта меҳнат сарфлашган. Чунки, тадбир арафасида барча иштирокчи давлатлар ваъда берганидек, Ўзбекистон ҳам аҳолиси 1 миллиард 300 миллион бўлган хитойликлар қалбини забт этишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. “Жаҳон” ахборот агентлиги берган маълумотларга қараганда, “ЭКСПО — 2010”да Ўзбекистон павильонига қизиқиш катта бўлмоқда. Мамлакатимиз павильонининг олд қисми миллий меъморчилик аъналарига мос равишда, аynи пайтда замонавий дизайн тажрибаларидан фойдаланган ҳолда безатилган. Халқаро кўргазманинг мавзуси “Ўзбекистон: цивилизациялар чорраҳасида” деб номланган экспозицияда очиб берилган. У кўргазма меҳмонларини Ўзбекистоннинг иқтисодий ва сармоявий салоҳияти, шаҳарлар ҳамда қишлоқ жойларда турмуш сифатини яхшилашда давлатнинг тутган ўрни, шунингдек, замонавий, халқаро марказ саналмиш кўҳна ва ҳамиша навқирон Тошкент билан таништиради. “Шаҳар маданий мероси” (Ўзбекистоннинг қадимий шаҳарлари ёдгорликлари), “Аънавий халқ турмуш тарзи”, “Шаҳарлар ривожда маҳалланинг роли”га бағишланган кўргазмалар ташриф буюрувчиларда катта таассурот қолдирмоқда.

Жаҳонда ўтган ва ўтиши режалаштирилаётган Халқаро ЭКСПО кўргазмалари рўйхати:

1851 (Лондон), 1855 (Париж), 1862 (Лондон), 1867 (Париж), 1873 (Вена), 1876 (Филадельфия), 1878 (Париж), 1886 (Мельбурн), 1888 (Барселона), 1889 (Париж), 1893 (Чикаго), 1897 (Брюссель), 1900 (Париж), 1904 (Сент-Луис), 1905 (Льеж), 1906 (Милан), 1909 (Сиэтл), 1910 (Брюссель), 1913 (Гент), 1915 (Сан-Франциско), 1925 (Париж), 1929 (Барселона), 1933 (Чикаго), 1935 (Брюссель), 1937 (Париж), 1939 (Нью-Йорк), 1958 (Брюссель), 1962 (Сиэтл), 1964 (Нью-Йорк), 1967 (Монреаль), 1968 (Сан-Антонио), 1970 (Осака), 1974 (Спокан), 1975 (Окинава), 1982 (Ноксвилл), 1984 (Янги Орлеан), 1985 (Цукуба), 1986 (Ванкувер), 1988 (Брисбен), 1992 (Севилья), 1992 (Генуя), 1993 (Таджон), 1998 (Лиссабон), 2000 (Ганновер), 2004 (Сена-Сен-Дени) бекор қилинган, 2005 (Нагакүте), 2008 (Сарагоса), 2010 (Шанхай), 2012 (Йосу), 2015 (Милан).

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Табиий офат давом этмоқда

Покистонда рўй бераётган сув тошқинлари туфайли 1500 нафардан ортиқ одам ҳалок бўлган.

ИТАР-ТАСС хабарича, дарёларнинг ўзанидан чиқиб кетиши оқибатида кўплаб аҳоли яшайдиган пунктларни сув босган. Аynи пайтда 50 дан ортиқ ҳарбий вертолёт ва юздан зиёд катерлар табиий офатдан жабр кўрганларга ёрдам кўрсатмоқда. Сўнгги маълумотларга кўра, маҳаллий метеорологлар тошқинлар мамлакатнинг бошқа ҳудудларида ҳам давом этиши мумкинлигини айтишмоқда.

Санъат намунасига таъқиқ

Каталонияда Корридо ўйини таъқиқланди.

Бу ҳақда яқинда Испаниянинг мазкур автоном вилояти парламенти томонидан қарор қабул қилинган. Хабарларга қараганда, таъқиқ 2012 йил 1 январидан бошлаб кучга киради. Сиз суратда кўриб турган томошабоп ўйин Испания, Франциянинг жанубий ҳудудлари, Португалия, Колумбия, Венесуэла, Перу, Эквадор ва Мексикада оммалашган. Ихлосмандлар ушбу ўйинни санъат намунаси сифатида эътироф этишади. Каталония корридоси бронза асридан буён маълум ва машҳур бўлиб келган.

Янги ҳукумат режаси

Британия ҳукумати мамлакат бюджетини кексин қисқартириш ниятида.

Британия Бош вазири Дэвид Камероннинг фикрича, давлат бюджетидефицитни камайтириш мақсадидаги харажатларни қисқартириш келгуси йилларда ҳар бир фуқаро ҳаётига таъсир кўрсатади. Бош вазирнинг сўзларига кўра, бу қисқартириш Британиянинг ҳаддан зиёд катта бюджет дефицити - ҳукумат даромадлари ва харажатлари ўртасидаги фарқни қисқартириш учун зарурдир. Дэвид Камерон бу жараёни сайловчиларни ҳукумат харажатларини Иккинчи жаҳон урушидан кейинги энг катта қисқартиришга тайёрлаш билан бошлаганди. Унинг айтишича, бу Британияга бўлган халқаро ишончни сақлаб туриш, фoиз қийматлари ошиши ва шунинг ортида ҳукумат харажатлари кўпайишига йўл қўймаслик учун муҳим. Ижтимоий соҳа касаба уюшмалари янги ҳукумат режаларини олқишлаётгани йўқ, бироқ хусусий бизнес вакиллари давлат харажатларини камайтириш зарурлигини таъкидлашган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

РАНГИН ДУНЁ

Бугунги кунда сувости археологияси қадимги цивилизация сирларини очишда қўл келаётган замонавий соҳалардан бири бўлиб қолди. Гарчанд соҳанинг ривожига атиги юз йил тўлган бўлса-да, инсоният тарихидаги оламшумул янгиликларни бутун дунёга тақдим этишга улгурди.

Махфуза ХУДАЙБЕРГАНОВА, “Milliy tiklanish” муҳбири

Ҳозирги кунда сувости археологияси талай қўлайликларга эга. Айниқса, замонавий техника олимларга янгидан-янги изланишлар олиб боришида яқиндан кўмак бермоқда. Тарихдан биламизки, инсон бу ютуқларга эришгунча не-не машаққатларни бошидан кечирган. Дунё олимлари асрлар мобайнида сувости оламининг ўрганиш йўлида қатор тадқиқотлар ўтказишган.

Тарихий манбаларда қайд этилишича, океан тубини тадқиқ этишда ёрдам берган биринчи сувости кемаси XVIII асрда Дэвид Бушнел томонидан ихтиро қилинган экан. Уша даврда кичкинагина туҳмуси-мон кемача бир киши жойлашиб, уни сувостида ҳам, устида ҳам бемалол бошқара олган. “Тошбақа” номили ушбу сувости кемасининг узунлиги 2,3 м., эни эса 0,9 метр бўлиб, асосий қисми ёғоч тўсиндан қурилган. Бу кашфиёт ҳақиқий муновода сувости археологиясининг илк ютуқларидан бири бўлган.

Археология соҳаси нафақат сувости қурилмалари эвазига, балки ғаввосларнинг саёй-ҳаракати туфайли ҳам янада ривожланди. Бугун дунё ғаввослари сув остида қадимги цивилизация изларини қидириб топаётганига гувоҳ бўлмоқдамиз. Масалан, Юкатан ярим ороли бугун ҳам бутун дунё археологларини оҳанрабодек ўзига тортмоқда, десак хато бўлмайди.

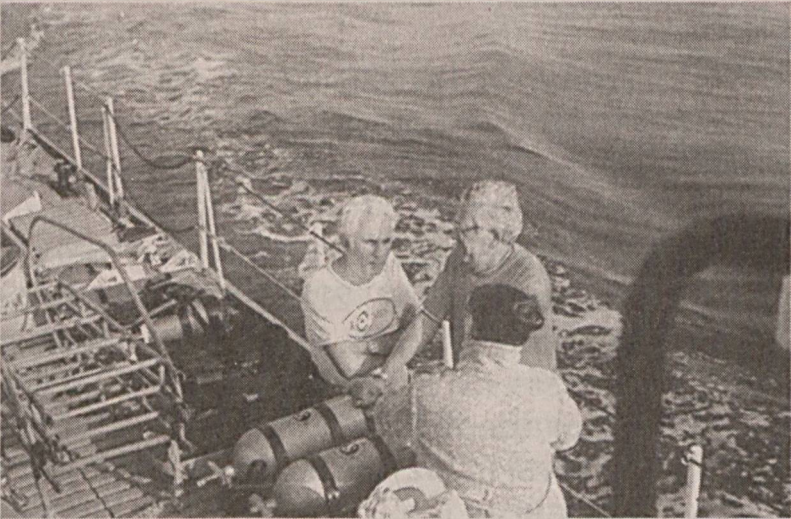
Буни қарангки, майялар цивилизациясига тегишли бой-ликлар нафақат ер устида, балки сувостида ҳам мавжуд экан. Археологлар Юкатан ярим ороли қирғоғидан 100 метр узоқроқда сувости горини аниқлашган. Уларнинг айтишича, ушбу горнинг кириш йўли йилдан-йилга торайиб бораётган эмиш. Ҳозирча бу йўлак чамаси 1 метрни ташкил этади. Яқин орада у ерга умуман киришининг имкони бўлмай қолади. Билишимизча, орол чангалзорларида қадимги майяларнинг пирамида, черковлари ханузгача сақланиб қолган.

Океан тубидаги топилмалар

ёхуд сувости археологияси тарихига бир назар

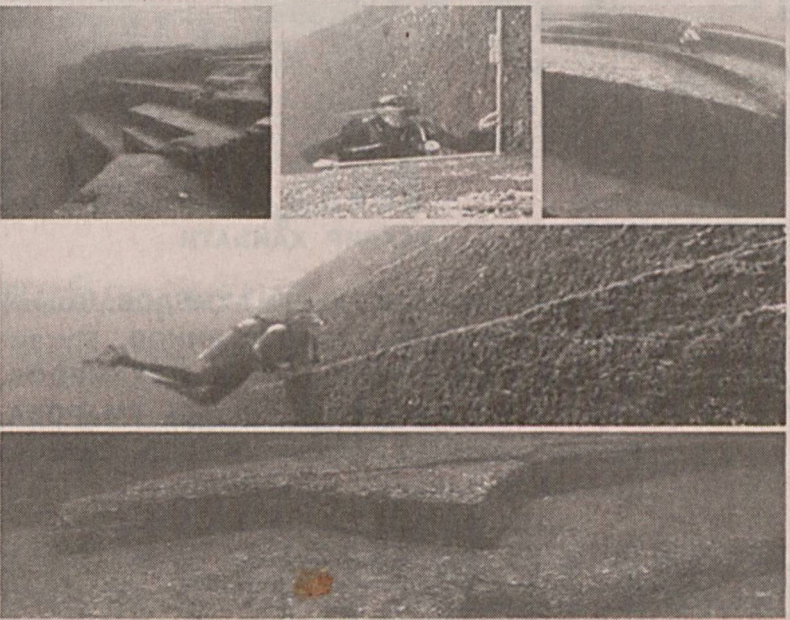
Океан тубида эса вулқон оқибатида ғаройиб лабиринтлар ҳосил бўлган. Ана шундай лабиринт Юкатан ярим оролида ҳам мавжуд. Ушбу сувости “архив”ида музлик даврини эслатувчи далилий ашёлар — аллақачон йўқ бўлиб кетган мамонтлар, баҳайбат отнинг сук қолдиқлари сақланиб қолган.

Яқинда эса халқаро археологлар гуруҳи Хитой ҳудудидаги Фусянь қўлидан 5 қатламли қадимги пирамидани аниқлашди. Пирамиданинг баландлиги 19 метр, томонларининг узунлиги эса 90 метрни ташкил этади. Мутахассисларнинг таъкидлашича, пирамиданинг энг устки икки қавати қумтошдан ясалган боис емирилиб кетган. Бироқ, қолган уч қатлами қаттиқ оҳак тошдан қурилгани учун яхши сақланиб қолган. Энг қизиги, Фусянь қўлида худди шундай баҳайбат пирамидадан яна 9 таси топилган. Ли Куньшень университети қошидаги археология маркази раҳбарининг айтишича, 2,5 квадрат километр майдонни эгаллаган ушбу архитектура комплекси тахминан эраизгача қадар 220 йилда ҳукмронлик қилган Хань сулоласига тааллуқли бўлиши ҳам мумкин. Негаки, қадимги пирамидадан аниқланган бир қанча топилма ва сулолалар муҳри туширилган хум идиш-

лар ана шу хулосага асос бўлган.

Сувости археологлари билан боғлиқ яна бир қизик воқеа 1985 йил Япониянинг Йонагуни ороли яқинидаги денгиз сувларида рўй берган. Дайвинг бўйича маҳаллий инструктор Кихачиро Аратаке қирғоқ яқинидаги денгиз тўлкини остида номаълум объектга кўзи тушади. Шунда ғаввослар денгиз тубига шўнғиб у ерда қадимги Шумерлар даврига алоқадор пирамидани аниқлашади. Бу топилма ўз даврида бир қанча тарихчи олим ва геологлар орасидаги турли баҳс-мунозараларга сабаб бўлган эди. Ушанда, аксарият олимлар буни оддий бир табиат муъжизасига йўйишган бўлса,

инсон қўли билан яратилгани ўз исботини топади. Аммо, олимлар яна бир саволга дуч келишади. Энг қизиги, ҳайкаллар Марказий Америка маданиятига тааллуқли бўлиб чиқади. Айниқса, Мачу-Пикчу ибодатхонасининг кўрнини Япониядан топилган сувости пирамидасига қўйиб қўйгандек ўхшаш эди. Анд қояси остида юзага келган маданиятнинг бошқа қитъа қирғоқларида ҳам изини қолдиргани олимларни ҳали-ҳануз ўйлантириб келмоқда.

Сувости археологларининг муваффақиятлари ҳақида сўз кетганида, уларнинг яна бир кашфиётини эслаб ўтмасликнинг сира илоҳи йўқ. 1991 йилнинг ёзида машҳур океаншунос Верлаг Мейер Фрипортда бўлиб ўтган конференция чоғида оламшумул янгиликни маълум қилади. Унинг таъкидлашича, “Бермуд учбурчаги” махсус қурилма ёрдамида 600 метр чуқурликда текшириб қўрилганида унинг қоқ марказида икки-та гигант пирамида мавжудлиги аниқланган. Айтишларича, бу пирамидаларнинг ҳажми Мисрнинг Хеопс пирамидасига тенг келаркан. Олимларнинг фикрига кўра, бу пирамидаларнинг қурилганига кўп вақт бўлмаган. Аynи пайтда пирамидалар тадқиқотчилар томонидан ўрганилмоқда. Хуллас, яқин кунларда сувости археологлари яна бир қизик янгиликни эълон қилишса ажабмас.

